

Universitas Matthiae Belii

Ročník 14

január – február 2008

Číslo 3

**26. januára 2008 sa v hoteli Dixon uskutočnil
v poradí už ôsmy**

UNIVERZITNÝ BÁL

Už tradične na začiatku kalendárneho roka sa konal 26. januára v prekrásnom prostredí hotela Dixon Univerzitný bál. Ples otvorila úvodným valčíkom rektorka Univerzity Mateja Bela Beata Kosová. Hostom večera bol Ivan Ožvát, člen opery Národného divadla, ktorý spolu s Igorom Bázlikom a Monikou Stanislavovou pripravili krásny kultúrny program. Súčasťou programu bolo aj vystúpenie majstrov Slovenska v break-dance skupiny Sred crew. Počas celého večera sa o príjemnú zábavu postaral populárny slovenský humorista Ján Snopko. Jeho moderovanie v nemalej miere prispelo k veľmi príjemnej atmosfére.

Medzi účastníkmi plesu nechýbal aj primátor mesta Banská Bystrica Ivan Saktor. Organizátori plesu pripravili pre účastníkov bohatú tombolu. Prvou cenou bol televízny prijímač.

Celé podujatie sa mohlo uskutočniť najmä vďaka generálnym sponzorom plesu: VAV Invest Banská Bystrica,

Europa Bussines Center, Gamo Banská Bystrica, SPAEZ Banská Bystrica a Klub TV UMB.

Príjemná zábava sa skončila v ranných hodinách a všetci účastníci bálu sa tešia už teraz na budúci ročník.

*doc. PaedDr. Jiří Michal, PhD.
koordinátor spoločenských podujatí UMB*

Univerzita Mateja Bela prevzala Cenu primátora mesta Banská Bystrica za rok 2007

Cena primátora je určená ľuďom, ktorých práca a život sú spojené s mestom pod Urpinom a prispievajú k jeho pozitívnej prezentácii.

22. januára 2008 odovzdal primátor mesta Banská Bystrica cenu šiestim jednotlivcom a trom kolektívom. Medzi ocenenými bola aj Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici. Cenu prevzala rektorka UMB prof. PhDr. Beata Kosová, CSc. Primátor mesta pri oceňovaní UMB vyzdvihol najmä to, že univerzita má dobrý rating na národnom i európskom trhu vzdelávania, aktívne sa zapája do spoločenského a ekonomického rozvoja mesta. Jej zamestnanci majú zastúpenie medzi poslancami, v odborných komisiách a podieľajú sa na tvorbe dokumentov hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta. Univerzita pripravuje prostredníctvom atraktívnych a žiadaných študijných programov odborníkov pre oblasť samosprávy, podnikateľskej sféry či štátnej správy. Výsledkami pedagogickej činnosti a záujmom o štúdium si inštitúcia udržiava pozíciu tretej najväčšej univerzity na Slovensku a v minulom roku si pripomenula 15. výročie svojho založenia.

ZO ŽIVOTA REKTORÁTU

Návšteva veľvyslanca Kórejskej republiky

12. decembra 2007 navštívil Univerzitu Mateja Bela veľvyslanec Kórejskej republiky Yong-Kyu PARK s doprovodom – Sunhee SONG a Hyung ju KIM. Hostí prijali prof. PhDr. Beata Kosová, CSc., rektorka UMB, a doc. PhDr. Ján Chorvát, PhD., prorektor pre medzinárodnú spoluprácu a vzťahy s verejnosťou UMB. Predmetom rokovania boli možnosti spolupráce v oblasti výskumu a vzdelávania medzi Univerzitou Mateja Bela a kórejskými univerzitami.

Druhá návšteva medzinárodného hodnotiaceho tímu EUA

V dňoch 7. – 9. januára 2008 Univerzitu Mateja Bela navštívili členovia Evalvačného tímu EUA v zastúpení: Professor Virgilio Meira Soares, Professor Öktem Vardar, Professor Mollie Temple, Dr. Don Westerhijden.

7. januára 2008 sa uskutočnilo pracovné stretnutie s rektorkou UMB, s členmi samoevalvačnej komisie UMB, s prorektorom pre rozvoj a informatizáciu, dekanmi fakúlt UMB a členmi Akademického senátu UMB. V popoludňajších hodinách evalvačný tím navštívil Pedagogickú a Právnickú fakultu UMB, kde sa uskutočnili stretnutia

s dekanmi a prodekanmi o strategických otázkach, stretnutia s pedagogickými a výskumnými pracovníkmi fakúlt o operatívnych otázkach (pomer vyučovania a výskumu, otázky Boloňského procesu, všeobecné názory na smerovanie fakulty v budúcnosti a pod.). Na fakultách sa evalvačný tím

stretol taktiež s doktorandmi fakulty, externými doktorandmi a externými študentmi fakulty.

8. januára 2008 sa uskutočnilo stretnutie s kvestorkou a tajomníkami fakúlt, so všetkými prorektormi a prodekanmi UMB. Popoludní evalvačný tím navštívil Ekonomickú fakultu a Fakultu politických vied a medzinárodných vzťahov UMB, kde sa uskutočnili stretnutia so zamestnancami. Hodnotiaca komisia navštívila aj Univerzitnú knižnicu UMB a Ústav vedy a výskumu, kde mu bol predstavený informačný systém pre študentov.

9. januára 2008 sa uskutočnilo záverečné stretnutie, ktorého sa zúčastnili: vedenie UMB a členovia samoevalvačnej skupiny UMB. Na stretnutí hodnotiaci tím EUA prezentoval predbežnú hodnotiacu správu.

Stretnutie manažmentov fakúlt, garantov študijných programov, akademických senátov a akademickej obce UMB

16. januára 2008 sa v aule Beliana na pozvanie rektorky UMB uskutočnilo stretnutie manažmentov fakúlt, garantov študijných programov, akademických senátov rozšírené o akademickú obec UMB. Cieľom bolo informovať akademickú obec o strategických rozhodnutiach súvisiacich s ďalšou budúcnosťou univerzity.

V programe stretnutia sa riešili najmä tieto oblasti:

- Postavenie univerzity v budúcnosti – možnosti a potrebné kroky.
- Strategické zmeny súčasnej štruktúry univerzity.
- Komplexná akreditácia oblasti výskumu.
- Komplexná akreditácia študijných programov.

Slávnostné otvorenie Inštitútu biológie a geológie

4. februára 2008 bolo na Fakulte prírodných vied UMB, Tajovského 40, slávnostne otvorené **spoločné pracovisko SAV v Bratislave a UMB v Banskej Bystrici: INŠTITÚT BIOLÓGIE A GEOLÓGIE** za účasti:

- prezidenta SAV prof. Ing. Štefana Lubyho, DrSc. a riaditeľov Geologického, Botanického ústavu a Ústavu ekológie lesa SAV,
- vedenia UMB a vedenia Fakulty prírodných vied UMB a vedúceho Inštitútu biológie a geológie doc. RNDr. Jána Spišiaka, CSc.

Rektorka UMB prof. Kosová v príhovore pripomenula, že Inštitút biológie a geológie je po Matematickom ústave už druhým spoločným pracoviskom SAV a UMB. „Očakávame, že spojenie síl univerzity s akadémiou prinesie zlepšenie výskumu, ktoré naša univerzita nevyhnutne potrebuje posilniť.“

Predpokladáme, že postupne sa tento výskum pretaví aj do prípravy študentov, či už tých, ktorí študujú teraz alebo aj do vytvorenia nových študijných odborov“. Dodala, že spojenie síl vo výskume a vzdelávaní v personálnej, ale aj materiálnej oblasti znamená mnoho väčšie šance na získanie grantov na veľké vedecké projekty a tiež prostriedkov z eurofondov na budovanie výskumnej infraštruktúry.

Nové spoločné pracovisko by malo podľa prezidenta SAV Štefana Lubyho naplniť dávny zámer akadémie expandovať na strednom Slovensku.

Spolupráca so zamestnávateľmi

Projekt ESF: Informácia, kľúč k úspešnej kariére, SOP LZ 2004/1-149, kód projektu 11230310070

Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici zrealizovala 8. novembra 2007 *Burzu práce* v rámci projektu ESF. Burza práce bola určená predovšetkým študentom posledných rokov štúdia na UMB a absolventom UMB.

Burza práce sa uskutočnila v priestoroch Ekonomickej fakulty UMB (aktívna účasť zástupcov firiem), v priestoroch Fakulty humanitných vied UMB a Fakulty prírodných vied UMB na Tajovského 40 (formou prezentácie na paneloch). Touto cestou chceme poďakovať menovaným fakultám za ich pomoc a spoluprácu.

Cieľom projektu, v rámci ktorého sa Burza práce realizovala, je okrem iného zabezpečiť prístup ku kvalitným informáciám o možnostiach uplatnenia sa na trhu práce pre študentov a absolventov Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Oslovili sme preto cca 250 firiem prostredníctvom listu rektorky UMB a ponúkli im možnosť prezentácie na Burze práce formou osobnej účasti alebo zverejnenia aktuálnych inzerátov s ponukou práce pre absolventov. Firmám sme umožnili bezplatnú aktívnu propagáciu firmy, zabezpečili sme priestory na prezentáciu a techniku na premietanie prezentácií firiem (CD, DVD, power point). Cieľom bolo tiež podporiť aj ďalšiu spoluprácu s potenciálnymi zamestnávateľmi (realizácia praxí študentov, spolupráca pri písaní ročníkových a záverečných prác a pod.). Z tohto dôvodu sme firmám ponúkli možnosť sprostredkovania stretnutí so zástupcami fakúlt UMB.

Burzy práce sa aktívne zúčastnili dvaja zástupcovia sprostredkovateľskej firmy

z Bratislavy Manpower Slovensko, viacerí zástupcovia AIESEC-u a dve zástupkyne Banskobystrického samosprávneho kraja. Na Burzu práce sa prihlásili aj zástupcovia Obvodného úradu životného prostredia vo Veľkom Krtíši a zástupcovia Slovenskej agentúry životného prostredia. Inzeráty s aktuálnymi ponukami pre Burzu práce nám zaslali: Kúpele Kováčová, S.C. Johnson a Person Efekt Zvolen. Domov dôchodcov, Horná 28, v Banskej Bystrici, študentom ponúkal absolventskú prax. Informačné letáky sme dostali aj od Študentského servisu, Slovenskej pošty a Národného úradu práce.

Burzu práce na Ekonomickej fakulte UMB navštívilo 37 študentov. V prípade Burzy práce musíme konštatovať, že naše (projektové) nadsadené plány sa nám nepodarilo splniť v plnom rozsahu. Spravili sme všetko, čo bolo v našich silách, ale účasť nebola podľa našich predstáv.

Náš projektový tím to nevzdal a v ďalšom čísle Spravodajcu nájdete články o výsledkoch prieskumu u zamestnávateľov (100 oslovených zástupcov zamestnávateľov). Prieskum okrem iného poodhalí aj úskalia a prekážky spolupráce firiem a univerzity, ktoré sa vzájomnou komunikáciou a ochotou spolupráce postupne dajú preklenúť. Chce to len čas, záujem, ochotu a dostatok ľudských a finančných zdrojov na oboch stranách.

Burza práce alebo dnes obľúbené *Dni kariéry* sú dobrou formou spolupráce univerzity a potenciálnych zamestnávateľov. V prípade ďalšej realizácie Burzy práce zvolíme ju ako hlavný výstup projektu a celý jeden (ideálne jednoročný) projekt budeme venovať jej príprave. Burza práce by nemala byť len jedným z výstupov projektu, ale najmä jeho hlavným cieľom. Na tom sme sa po realizácii Burzy práce v rámci nášho projektového tímu zhodli. Náš projekt, a to sebakriticky musíme priznať, má veľa dôležitých cieľov, a preto nie je možné obmedzené projektové (ľudské a finančné) zdroje venovať len jednej aktivite. Počas Burzy práce sme prostredníctvom rozhovorov s účastníkmi zistili, že vynikajúce výsledky pri organizovaní Dní kariéry má študentská organizácia AIESEC. Odporúčame preto záujemcom o podobné aktivity, aby sa so študentmi z AIESEC-u skontaktovali a na podobných projektoch s nimi spolupracovali.

Zistili sme, že november nie je z hľadiska načasovania ideálnym mesiacom na zorganizovanie

podobnej aktivity, ale postupovali sme podľa nášho projektového harmonogramu. V budúcnosti pre organizáciu je ideálny mesiac máj.

Ako manažérka projektu sa chcem poďakovať všetkým členom projektového tímu, ktorí sa aktívne zapájali do aktivít v súvislosti s Burzou práce. Špeciálne poďakovanie patrí najmä Ing. Ľudmile Kuchárovej, Ing. Martine Fizeľovej, Michaele Lihanovej, Kristíne Bubelinyovej, Ing. MBA Lenke Theodolides, Ing. Dagmar Kokavcovej, PhD., Mgr. Petrovi Kokavcovi a Ing. Marianovi Lihanovi.

V ďalších číslach Spravodajcu pripravíme informácie o výsledkoch prieskumu zamestnávateľov a prieskumu stredoškôľkov (viac ako 9 tisíc respondendov) a jeden článok plánujeme venovať aj celkovej sumariácii projektu a jeho výsledkov.

Ďalšie informácie o projekte nájdete na: <http://www.esfkluc.umb.sk>

Ing. Denisa Voskárová,
manažérka projektu

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou prostredníctvom ERAR a Slovenskej republiky.

UNIVERZITA MATEJA BELA V BANSKEJ BYSTRICI

ORGANIZUJE

v rámci projektu s názvom: „Informácia, kľúč k úspešnej kariére“
SOP LZ 2004/1-149, kód projektu ITMS 11230310070

**pre študentov posledných ročníkov UMB
a absolventov UMB**

BURZA PRÁCE

S CIEĽOM SPRIESTURNIť AKTUÁLNE INFORMÁCIE
O MOŽNOSTIACH UPLATNENIA SA NA TRHU PRÁCE V RÁMCI SR

KEDY? 8. novembra 2007 10⁰⁰ - 16⁰⁰

KDE? v priestoroch:
Fakulty humanitných vied UMB, vestibul, Tajovského 40, B. Bystrica
Fakulty prírodných vied UMB, vestibul, Tajovského 40, B. Bystrica
Ekonomickej fakulty UMB, slávnostná aula, 2. poschodie
Tajovského 10 (hlavná budova), B. Bystrica

SLOVENSKÉ INŠTITÚCE/FIRMY:

- ✓ budú prezentovať svoju firmu a prídu s aktuálnou ponukou pracovných miest
- ✓ poskytnú prezentačné materiály o firme a bližšie poinformujú o konkrétnych požiadavkách na študentov/absolventov

Pozývame všetkých študentov posledných ročníkov a absolventov UMB!

Projektový tím projektu ESF

Spolupráca Univerzity Mateja Bela s praxou

V poslednej dobe sa v médiách veľa hovorí o spolupráci vysokých škôl s praxou. Vo výročných správach o vede a výskume na UMB sa spolupráci s praxou nevenovala veľká pozornosť. Oslovili sme preto všetky fakulty UMB a Ústav vedy a výskumu UMB s požiadavkou o konkrétne príklady spolupráce s praxou v oblasti vedy a výskumu. Podklady nám boli doručené pôvodne ako podkladový materiál pre prorektora pre vedu a výskum, doc. RNDr. Romana Nedelu, DrSc., do relácie STV s názvom Regionálny denník (nahrávaná 18. 10. 2007). Vzhľadom na krátkosť času relácie nebolo možné odprezentovať tieto príklady. Sú však veľmi zaujímavé a inšpiratívne. Rozhodli sme sa preto zverejniť ich na stránkach univerzitného Spravodajcu. Nasledovný výber aktivít pracovísk UMB pre potreby praxe bol zostavený na základe podkladov podaných fakultami.

Pedagogická fakulta UMB

Spolupráca sa týka zamerania záverečných prác; výskumov pre úrady práce, sociálnych vecí a rodiny; spoločných projektov; tvorby študijných programov a výskumu zameraného na komunálnu politiku.

Bakalárske, diplomové, rigorózne a dizertačné práce sú orientované väčšinou na prax – t.j. výskum pre potreby školy, ktorý sa realizuje priamo v škole, resp. školskom zariadení. Nasledne škola, resp. školské zariadenie dostáva k dispozícii výsledky výskumu a kópiu práce.

Pedagogická fakulta veľmi úzko spolupracuje s Metodicko-pedagogickým centrom Banská Bystrica. Príkladom spolupráce je napríklad spoločný projekt APVV, ktorý je zameraný na vzdelávanie učiteľov.

Ďalšími príkladmi spolupráce s praxou sú: projekt EQUAL s názvom „Zvyšovanie úrovne socializácie rómskej komunity prostredníctvom vzdelávania sociálnych a misijných pracovníkov a asistentov učiteľov“ a projekt s názvom „Zlepšovanie prístupu k vzdelaniu, prostriedok proti diskriminácii na trhu práce“. Uvedené projekty sa týkajú rómskej komunity a zisťovania potrieb rómskej komunity v regióne. Výstupom týchto projektov sú dva študijné programy.

Katedra sociálnej práce spolupracuje s Centrom komunitného organizovania a komunitnou organizáciou Zdravé mesto na výskume sociálneho kapitálu v meste Banská Bystrica so zameraním na komunálnu politiku.

Fakulta humanitných vied UMB

Za Fakultu humanitných vied UMB uvádzame jeden zaujímavý príklad týkajúci sa archeologických výskumov, ktoré realizuje Dr. Macelová v spolupráci so Stredoslovenským múzeom v Banskej Bystrici. Ide o archeologické výskumy na strednom Slovensku, najmä o mestá Banská Bystrica, Zvolen a ich okolie. Univerzita Mateja Bela (Fakulta humanitných vied) má licenciu na realizáciu archeologických výskumov od Ministerstva kultúry SR. Pre mesto Banská Bystrica išlo o archeologické výskumy pri rekonštrukcii mestského jadra a inžinierskych sietí (kanalizácia, voda, plyn), pri investičnej výstavbe (individuálna výstavba alebo polyfunkčné domy). Archeologický výskum je možné realizovať aj pre firmy, ktoré požiadajú o realizáciu archeologického výskumu (napr. pri líniových stavbách). Výstupom archeologických výskumov sú nálezové správy pre investora v rozsahu od 40 do 100 strán (textové časti, mapové časti, fotodokumentácia, výskopisné merania, terénne plány, vyhodnotenie nálezov). Archeologický výskum bol napríklad realizovaný v interiéroch Matejovho domu (podzemná časť, základy mestského opevnenia), v časti mestského opevnenia na Fortničke; v súvislosti s gotickými, renesančnými a novovekými nálezmi v centre mesta – nálezy sú následne po očistení a konzervovaní uložené v depozitári a v expozícii Stredoslovenského múzea. Výsledky archeologických výskumov sú zverejňované aj prostredníctvom publikačnej činnosti, napr. v zborníku Katedry histórie Acta Historica Neosoliensis, v centrálnom odbornom periodiku Archeologického ústavu SAV v Nitre (AVANS – Archeologické výskumy a nálezy na Slovensku za príslušný rok). O výsledkoch archeologických výskumov sú pripravené aj vedecké štúdie a príspevky, ktoré sú následne prezentované na domácich a zahraničných konferenciách a sympóziách.

Fakulta prírodných vied UMB

Fakulta prírodných vied UMB má ako fakulta pripravujúca učiteľov bezprostredný kontakt s praxou pri celoživotnom vzdelávaní zamestnancov verejnej a štátnej správy. V rámci neho si zamestnanci realizujú svoj kvalifikačný rast v zmysle vyhlášok a nariadení vlády SR. Každý rok eviduje fakulta cca 300 absolventov v dištančnej forme štúdia.

Silne je zastúpená ekologická problematika so zameraním na výchovu od-

borníkov pre oblasti krajinnej koncepcie, ochrany prírody, manažmentu a plánovania krajiny. Tejto aktivite predchádzal intenzívny vedecký výskum unikátnych modelových biosférických rezervácií. Problematike ekologickej únosnosti bol napríklad venovaný grant KEGA „Únosnosť a využívanie krajiny“, prebiehajúci v rokoch 2005 – 2007 (doc. Zaušková – vedúca projektu, prof. Midriak – spoluriešiteľ). Výsledkom projektu je multimediálne CD „Únosnosť a využívanie krajiny“ ako interaktívny didaktický prostriedok, ktorý má za cieľ prispieť k pochopeniu a zvládnutiu náročnej problematiky, ktorá v sebe integruje poznatky najmä z predmetov krajinná ekológia, meliorácie a rektivácie v krajine a krajinné plánovanie. Multimediálne CD je syntézou doterajších poznatkov jeho autorov, ktorí majú v tejto oblasti teoretické a praktické skúsenosti, ako aj prác pre ďalších odborníkov.

Ďalším príkladom spolupráce s praxou je aj projekt „Prieskum manažmentu a kategorizácia prírodných a chránených území Medzibodrožia“ (prof. Midriak, doc. Zaušková). Cieľom projektu je navrhnúť v rámci slovensko-maďarskej spolupráce optimálne využívanie územia Medzibodrožia. Ide o územie, ktoré je tvorené spleťou mýtych ramien a periodicky zaplavovanými biotopmi s priľahlými lužnými lesmi a aluviálnymi lúkami a pasienkami. Územie je najvýznamnejšie na Slovensku pre celý rad vodných a pri vode žijúcich vtákov a pre druhy využívajúce k hniezdeniu lúčne a xerothermné biotopy, predovšetkým na pieskoch.

Príkladom spolupráce v oblasti informatiky je projekt zameraný na optimalizáciu topológií prepojujúcich sietí pomocou paralelného hybridného algoritmu. Projekt je riešený s RWTH Aachen (Nemecko). V rámci tejto spolupráce boli kreované nové predmety gridové technológie, paralelné a distribuované výpočty a distribuované operačné systémy. Už pred niekoľkými rokmi Fakulta prírodných vied začala vypisovať témy záverečných prác (bakalárskych a diplomových prác) s gridovým zameraním. Napríklad v tomto akademickom roku bola úspešne obhájená diplomová práca obsahujúca aj riešené a otestované úlohy vhodné pre paralelné výpočty na klastri.

Katedra fyziky Fakulty prírodných vied UMB sa v spolupráci s Výskumným ústavom spojov v Banskej Bystrici a Telekomunikačným úradom podieľa na riešení medzinárodného projektu HCM Dohoda (HCM Agreement). Projekt sa rieši pod záštitou Medzinárodnej telekomunikačnej

únie ITU. Projekt a jeho výstupy aktívne prispieva k riešeniu medzinárodných technických a legislatívnych problémov v oblasti koordinácie frekvencií pre pevné a pohyblivé rádiokomunikačné služby. Uvedený projekt sa týka dohody o koordinácii frekvencií od 29,7 MHz do 39,5 GHz. V projekte je zapojených 17 európskych krajín.

Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

Vznik akademického pracoviska fakulty so zameraním na medzinárodné vzťahy a diplomaciu a na politické vedy sa opieral o spoločenskú objednávku na vysokoškolských pracovníkov vo sfére zahraničnej politiky, diplomacie, vo sfére štátnej správy, verejnej správy a samosprávy. Prvé roky transformácie smerom k demokratickým pomerom a trhovému hospodárstvu v kontexte integrácie do európskych a transatlantických politických, hospodárskych a bezpečnostných štruktúr vyvolali celospoločenskú potrebu výchovy odborníkov pre potreby efektívneho a úspešného zvládnutia reformných procesov. Výchovno-vzdelávacia inštitúcia takéhoto typu na Slovensku absentovala a potreby vyplývajúce z rozbehnutých reforiem sa pokrývali absolventmi hraničných odborov, prípadne absolventmi, ktorí študovali v zahraničí.

Špecifikom FPVaMV UMB je skutočnosť, že sa etablovala ako inštitúcia s celoslovenskou pôsobnosťou, ktorá získava čoraz väčšie uznanie aj v zahraničí.

FPVaMV podniká celý rad krokov zameraných na zabezpečenie zmluvnej základne pre intenzívnejšie prepojenie vysokej školy s praxou. Konkrétne ide o politické a odborné riadiace štruktúry na všetkých úrovniach: od európskej cez štátnu, regionálnu až po lokálnu. Úspešná spolupráca prebieha s našimi europoslancami (exkurzie do EP), zastúpením EK na Slovensku, s Európskym informačným centrom, s centrárou NATO v Bruseli atď.

Dlhodobu udržiavame intenzívnu spoluprácu na zmluvnom základe s Ministerstvom zahraničných vecí SR. V rámci tejto spolupráce sa každoročne zúčastňujú desiatky študentov stáží na MZV, ako aj na zastupiteľských úradoch v zahraničí, pracovníci MZV sú zapojení do vyučovacieho procesu na FPVaMV, mnohí spolupracujú ako školitelia a opONENTI bakalárskych, diplomových, rigorózných a doktorandských prác, pôsobia v štátnicových komisiách alebo realizujú odborné prednášky na vybrané témy počas akademického roka. FPVaMV v minulosti usporiadala množstvo odborných podujatí, na ktorých významným

spôsobom participovalo aj Ministerstvo zahraničných vecí SR. Vedeckovýskumní pracovníci každoročne vypracovávajú odborné štúdie v rámci vedeckovýskumných grantov MZV SR.

V marci 2006 bola podpísaná zmluva s Ministerstvom obrany SR, čím sa vytvorili optimálne predpoklady na rozvoj spolupráce podobného charakteru. Spolupráca s rezortom obrany sa odrzkaďuje na participácii odborných pracovníkov FPVaMV na Kurze národnej bezpečnosti, ktorý predstavuje najvyšší stupeň kariérneho vzdelávania v rámci ozbrojených síl SR, na Národnej akadémii obrany v Liptovskom Mikuláši. FPVaMV participuje na príprave odborných publikácií MO SR, napr. *Panoráma globálneho bezpečnostného prostredia*.

Študijné programy: medzinárodné vzťahy, európske štúdie, politológia, verejná politika svojím obsahovým zameraním kladú dôraz na posilnenie európskej dimenzie vo vysokoškolskom vzdelávaní.

Kľúčovou úlohou je postupná internacionalizácia vzdelávania. Atraktivita študijného programu medzinárodné vzťahy v magisterskom stupni štúdia viedla k pravidelnej dennej forme štúdia v cudzom jazyku, čo zabezpečí nielen opätovné otváranie sa fakulty smerom k zahraničiu, ale aj budovanie jej vyššej konkurencieschopnosti v rámci európskeho priestoru. Aktivita na medzinárodnej úrovni umožnili FPVaMV naštartovať prípravu spoločných študijných programov so zahraničnými vysokými školami.

Pre frankofónnych študentov realizuje FPVaMV v akademickom roku 2007/2008 študijný program na úrovni 5. ročníka v spolupráci s Fakultou právnych a politických vied Univerzity Champagne – Ardenne v Reims – európske štúdie so zameraním na strednú a východnú Európu.

Existujú solídne predpoklady na prípravu študijného programu bezpečnostné štúdie v rámci odboru medzinárodné vzťahy, čím sa Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov UMB stane prvou civilnou školou v SR s takýmto študijným programom. Uvedené smerovanie fakulty je prirodzenou odpoveďou na aktuálne tendencie vo vysokom školstve, ako aj odpoveďou na rastúcu spoločenskú objednávku v súvislosti s našim členstvom v EÚ a NATO.

V záujme rozširovania možností uplatňovania sa absolventov na medzinárodnom trhu práce organizujeme v spolupráci s francúzskym veľvyslanectvom špeciálne prípravné kurzy na výberové konania do európskych inštitúcií, ktorý zabezpečuje Centrum európskych štúdií v Strassburgu.

Ekonomická fakulta UMB

Pedagogickí pracovníci Ekonomickej fakulty UMB si pravidelne, pokiaľ je to možné, v rámci vyučovacieho procesu prizývajú odborníkov z praxe. Ide o cieleňé prepojenie teórie a praxe. Študenti tak majú možnosť zistiť prostredníctvom prednášok, ale najmä následnej diskusie, ako sa teória uplatňuje v praxi. Tieto stretnutia s odborníkmi z praxe môžu študentov do istej miery ovplyvniť aj pri výbere tém ich záverečných prác a následne môžu ovplyvniť aj smerovanie ich budúcej kariéry a výber povolania.

Pri príležitosti 30. výročia Ekonomickej fakulty UMB Katedra cestovného ruchu a spoločného stravovania organizovala 23. októbra 2007 v spolupráci s Banskobystrickým samosprávnym krajom, Slovenskou agentúrou pre cestovný ruch, pod záštitou Ministerstva hospodárstva SR 10. konferenciu o cestovnom ruchu. Konferencia bola výstupom projektu VEGA. Cieľom konferencie bola prezentácia výsledkov vedeckého bádania v oblasti cestovného ruchu na Slovensku z hľadiska stratégie jeho rozvoja v regiónoch v podmienkach konkurenčného európskeho trhu.

Ekonomická fakulta UMB rieši v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva SR projekt VEGA, ktorý je zameraný na kreovanie stratégie rozvoja cestovného ruchu na Slovensku v podmienkach jednotného európskeho trhu.

V rokoch 1997 – 2001 Ekonomická fakulta UMB realizovala projekt, ktorý bol financovaný z Know how fondu. Projekt bol zameraný na spoluprácu so samosprávami a pokrýval celé Slovensko. Zúčastnili sa ho slovenskí a zahraniční odborníci. Projekt mal reálne výstupy použiteľné v každodennej praxi v podobe príručky, tréningu pre samosprávy a tréningu trénerov. Príručka „Obce a životné prostredie“ vyšla v roku 1999 v náklade 2000 kusov. V rámci tréningov pre samosprávy Ekonomická fakulta UMB vyškolila okolo 300 ľudí v samosprávach. Tréningy boli zamerané na legislatívne nástroje v oblasti životného prostredia. V rámci tréningu trénerov bolo vyškoliených 12 trénerov pre životné prostredie na Slovensku. Úspechom je aj to, že väčšina vyškoliených trénerov sa stále venuje tréningovej činnosti.

Právnická fakulta UMB

Právnická fakulta UMB realizuje expertízu činnosť pre štátne orgány najmä v oblasti legislatívy pri tvorbe zákonov a iných noriem.

Jedným z konkrétnych výstupov projektu VEGA (vedúci: prof. Chovanec) je výkladový a terminologický slovník „Ústavné právo SR a EÚ“. Slovník je určený pre odbornú verejnosť, poslancov,

samosprávu a má slúžiť aj ako učebná pomôcka pre potreby Právnickej fakulty UMB.

Ústav vedy a výskumu UMB

Pracovníci Ústavu vedy a výskumu UMB aktívne spolupracujú s obecnými zastupiteľstvami v Banskobystrickom regióne. Výsledkom spolupráce sú vydané odborné monografie obcí Pliešovce, Bacúch, Veľké Straciny, Nemecká a ďalšie pripravované monografie.

Monografie sú zostavované tak, aby boli využiteľné vo vyučovacom procese miestnych, prípadne regionálnych škôl, čo vedie nielen k vzdelanostnému pozdvihnutiu žiakov (aj obyvateľov), ale aj k posilneniu identity a hrdosti na svoje bydlisko v rámci globalizujúcej sa Európy.

Oddelenie prírodných vied a regionálnych výskumov rieši grantovú úlohu VEGA zameranú na vytvorenie komplexnej metodiky hodnotenia lomov v krajine ako reliktov po ťažbe nerastných surovín. Po úspešnom ukončení grantovej úlohy bude možné využívať metodiku na komplexné hodnotenie lomov nielen vo vedeckých kruhoch, ale aj v praxi pri zostavovaní rôznych správ, expertíz, programov rozvoja obcí a miest, auditov území a podobne.

V rámci riešenia grantového projektu VEGA – Využitie digitálnej leteckej fotogrametrie a GPS metód pri monitorovaní recentných svahových pohybov riešeného na oddelení prírodných vied ÚVV sa monitoruje aktivita zosuvu nad obcou Ľubietová. Zosuv priamo zasahuje do intravilánu obce a v prípade jeho aktivizácie hrozí reálne ohrozenie obytných budov, ako aj technických a hospodárskych objektov v obci. K riešeniu projektu čiastkou fi-

nančných prostriedkov prispela aj samotná obec Ľubietová.

Prepojenie vedeckovýskumnej činnosti na oddelení s ekonomickou praxou dokumentujú aj tri nasledujúce príklady:

- Jedna z výskumných úloh súvisí s problematikou podpory zamestnanosti (osobitne zamestnanosti žien a rodičov, ale aj ďalších znevýhodnených, marginalizovaných skupín obyvateľstva na trhu práce – zdravotne handicapovaných, starších zamestnancov) u zamestnávateľov v Banskobystrickom kraji – táto podpora zamestnateľnosti a zamestnanosti sa realizuje formou uplatňovania metódy gender mainstreamingu a metódy podpory prarodinného správania firmami, podnikových sociálnych politík a politík zosúladovania rodinného/osobného a pracovného života v zamestnávateľských organizáciách (cieľovou skupinou sú zamestnávateľia v Banskobystrickom kraji).
- Ústav vedy a výskumu pripravuje výskumnú úlohu zameranú na riešenie problematiky dôchodkovej chudoby a sociálnej exklúzie, ide o zameranie na opatrenia praktickej hospodárskej, osobitne sociálnej politiky a politiky boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu.
- Výskum problematiky sociálneho podnikania a nové podnikateľské modely sociálnej ekonomiky – ide o nástroj podpory pracovného a spoločenského uplatnenia sociálne znevýhodnených, marginalizovaných skupín obyvateľstva.

Na chránenom pracovisku Ústavu vedy a výskumu UMB sa Milan Hudec zaoberá vývojom technológie, ktorá umožňuje

produkovať synteticko-počítačové reči s viacerými hlasmi. Vytváraná technológia obsahuje prvky umelej inteligencie – neuronové siete. Multihlasová syntéza je využiteľná pre nevidiacich na sprostredkovanie farieb – rôzne hlasy, rôzne farby. Je tiež využiteľná pri čítaní textov pre nevidiacich, pri produkovani syntetických dialógov viacerých hlasov. Prvky umelej inteligencie je možné využiť na kategorizáciu, triedenie a popis obrázkov – nevidiaci používateľ takto môže dostať rámcový popis grafických informácií a na základe tohto popisu sa v nich orientovať. Rámcový popis grafiky je možné využiť aj ako synteticky produkováný komentár pri tlači na reliéfnej tlačiarňi pre nevidiacich. Výstupy projektu našli využitie v škole pre nevidiacich v Levoči.

V prípade že pracujete na vedeckovýskumných projektoch, ktoré sú prínosom pre prax, ako uvedené vybrané príklady, informujte o tom prostredníctvom internetovej stránky fakulty, e-mailu prorektorovi pre vedu a výskum, vo výročných správach alebo prostredníctvom príspevkov do univerzitného Spravodajcu. Dajte o sebe vedieť a inšpirujte svojich kolegov. Veda a výskum na našej alma mater potrebuje takýchto projektov čo najviac, potrebujeme však o nich vedieť, aby sme ich pozitívne výsledky pre prax mohli príležitostne prezentovať na rôznych odborných fórach a zasadnutiach grémií, kolégií a vedeckých rád.

Zostavili:

*doc. RNDr. Roman Nedela, DrSc.,
prorektor pre vedu a výskum*

*Ing. Denisa Voskárová, asistentka
prorektora pre vedu a výskum*

Médiá o nás...

Dátum	Periodikum	Príspevok	Obsah
27.11.2007	AZ TV	Military meeting na UMB	Dňa 27.11.2007 sa uskutočnilo podujatie Military meeting. Minister obrany František Kašícký zdôraznil význam ozbrojených síl a výhody pre uchádzačov o prácu v armáde. Rektorka UMB informovala o programe meetingu a jeho podujatiach.
27.11.2007	AZ TV	Celoslovenské testovanie potenciálnych ekonómov	V rámci projektu testovania študentov posledných ročníkov ekonomických fakúlt (Young Talents) bola dňa 27.11. 2007 v aule Rotunda testovaná aj Ekonomická fakulta UMB. Testy sú z oblasti ekonomicko-logických súvislostí, jazykových zručností atď.
3.12.2007	SME	Po 19 rokoch je Slovenka na stupni víťazov	Naše bežecké lyžovanie má po rokoch pretekárku vo svetovej špičke. ALENA PROCHÁZKOVÁ (23) zo Slávie Ekonóm UMB Banská Bystrica obsadila v sobotňajšom šprinte SP na 1,2 km klasicky vo fínskom Kuusame senzačné 3. miesto.
4.12.2007	SME	Gašparovič: Reforma slovenského školstva je nevyhnutná	Reforma slovenského školstva je podľa prezidenta Ivana Gašparoviča nevyhnutná. Platí to nielen o základných a stredných, ale aj o vysokých školách. Povedal dnes na stretnutí s predstaviteľmi a študentmi banskobystrickej Univerzity Mateja Bela.

6.12.2007	SME	Firmy chcú najmä absolventov Ekonomickej univerzity	Spomedzi vysokých škôl, ktoré na Slovensku pôsobia, sú pre zamestnávateľov najviac atraktívni absolventi Ekonomickej univerzity v Bratislave. Do prvej desiatky sa dostali aj SPU a UKF v Nitre, UMB v Banskej Bystrici a Kat. univerzita v Ružomberku.
6.12.2007	BB Žurnál	Saktor predstavil prezidentovi vízie rozvoja mesta	Návšteva prezidenta SR v Banskej Bystrici. Stretnutie s primátorom mesta Ivanom Saktorom, kde boli, okrem iného, prezentované vízie rozvoja mesta. Prezident Ivan Gašparovič sa počas návštevy Bystrice stretol aj s vedením a študentmi UMB.
6.12.2007	BB Žurnál	Kašický rokoval aj o podpore univerzity	Ministerstvo obrany SR v spolupráci s UMB zorganizovalo 27. novembra pre študentov UMB podujatie „Military Meeting s UMB“. Minister sa stretol aj so zástupcami vedenia UMB a Pedagogickej fakulty UMB.
8.12.2007	SME	Absolventi politológie nemajú problém zamestnať sa	Predstavitelia troch slovenských katedrií politológie tvrdia, že ich študenti nemajú problém po škole sa zamestnať. Po absolvovaní školy sa nám do roka zamestná 100% študentov, tvrdí prodekan pre štúdium a člen Katedry politológie na UMB Ján Koper.
14.12.2007	SME	Medzi elitnými univerzitami nie sme	Ani jedna spomedzi 33 slovenských univerzít a vysokých škôl nie je medzi top 400 univerzitami sveta. Podľa Beaty Kosovej, rektorky UMB v BB, kvalitu našich VŠ ovplyvňuje aj neujasnená koncepcia rozvoja systému vysokoškolského vzdelávania.
14.12.2007	SME	Prečo sa naše univerzity nedostávajú do top rebríčkov?	Beata Kosová, rektorka UMB v BB: Medzi top univerzitami je málo mladých univerzít. Na Slovensku chýba skutočná celospoločenská podpora – vzdelanie a veda nie sú, ani nikdy neboli skutočnou prioritou.
14.12.2007	Bansko-bystrické ECHO	Srdce na dlani 2007	Udelenie krajského ocenenia dobrovoľníckej práce 2007 – Srdce na dlani – ako poďakovanie a morálne uznanie občanom, ktorých dobrovoľná práca je výnimočná a vysoko prospešná. Organizátori boli Centrum dobrovoľníctva, o. z., a Katedra sociálnej práce PF UMB.
18.1.2008	SME	Aké poplatky vyberajú univerzity za prijímacie konanie (bakalársky stupeň)	Výška poplatkov na fakultách UMB v prijímacom konaní na akademický rok 2008/2009.

Prehľad pripravil Ing. Marian Lihan, referát propagácie a VV

Uverejňujeme...

- výšku školného za platené externé štúdium
- školné za prekročenie štandardnej dĺžky štúdia
- bezplatné študijné programy na UMB

Študijné programy - výška školného za platené externé štúdium, školné za prekročenie štandardnej dĺžky štúdia a bezplatné študijné programy (BŠP)

Smernica UMB č. 9/2007 o školnom na UMB v akad. roku 2008/2009 – príloha č. 12

Fakulta	Názov študijného programu	Výška školného za externé štúdium			Školné za prekr. štand. dĺžky	
		1. st.	2. st.	3. st.	2007/2008	2008/2009
F	cestovný ruch	14 500		23 500	10 500	10 500
	ekonomika a manažment podniku	14 500		23 500		
	financie, bankovníctvo a investovanie	14 500	19 500			
	regionálny rozvoj a verejná správa	BŠP				
	verejná ekonomika a služby	BŠP		23 500		
	ekonomika a manažment malých a stredných podnikov		19 500			
	ekonomika a správa území		BŠP			
	riadenie cestovného ruchu		19 500			
	ekonomika verejných služieb		BSP			

PF	evanjelická teológia a misia	BSP			17 800	18 000
	pedagogika	20 000	23 000	12 000		
	predškolská a elementárna pedagogika	BSP		12 000		
	učiteľstvo pre I. stupeň ZŠ		23 000			
	predškolská pedagogika		23 000			
	predšk. a elem. pedagogika soc. znev. sk.	20 000				
	sociálna práca	20 000	23 000			
	sociálna a misijná práca s rómskou komunitou	20 000				
	učiteľstvo praktickej prípravy	18 000				
	učiteľstvo telesnej výchovy	20 000				
	andragogika		23 000			
	sociálna pedagogika		23 000			
	UVVP pre II. st ZŠ v komb predmetov SJaL - tel. vých.		23 000			
	UP SJaL -etická výchova	20 000	23 000			
	UP Etická výchova a telesná výchova	BSP	23 000			
	UP slovenský jazyk a literatúra a pedagogika	BSP				
	UP Etická výchova a hudobná výchova	BSP				
	didaktika hudobnej edukácie			12 000		
	didaktika slovenský jazyk a literatúra			12 000		
FPVMV	európske štúdiá	20 000	25 000		20 000	20 000
	politológia		BSP			
	teória politiky			30 000		
	medzinárodné vzťahy			30 000		
PrF	obchodné a finančné právo			10 000	30 000	20 000
	právo	18 000	BSP			
	teória a dejiny štátu a práva			10 000		
FHV	andragogika	18 000			16 500	16 500
	aplikovaná etika	14 000	15 000			
	európske kultúrne štúdiá	BSP				
	muzeológia	14 000				
	slovenčina v edičnej praxi	12 000				
	sociálna filozofia	15 000	17 000			
	šport	BSP				
	trénerstvo		17 000			
	história		15 000			
	učiteľstvo predmetu telesná výchova		17 000			
	francúzsky jazyk a kultúra	BSP				
	maďarský jazyk a kultúra	BSP				
	poľský jazyk a kultúra	BSP				
	anglický jazyk a kultúra	18 000				
	nemecký jazyk a kultúra	18 000				
	slovenský jazyk a literatúra			5 000		
	etika			5 000		
	maďarský jazyk a literatúra			5 000		
	športová edukológia			5 000		
	systematická filozofia			5 000		
FPV	všeobecná jazykoveda			5 000	18 000	18 000
	slovenské dejiny			5 000		
	didaktika hudobnej výchovy			5 000		
	aplikovaná informatika	17 000	20 000			
	environmentálny manažment múzejných zariadení	BSP	BSP			
	environmentálny manažment výchovných zariadení	BSP	BSP			
	geografia a krajinná ekológia	15 000				
	systémová ekológia	BSP	BSP			
	environmentálna chémia		20 000			
	učiteľstvo praktickej prípravy	17 000				
	učiteľstvo technických odborných predmetov		20 000			
	environmentálna politika v organizáciách			8 000		
	pravdepodobnosť a matematická štatistika			8 000		
	didaktika odb. techn. predm. - technická výchova			8 000		

Tento dodatok nadobúda platnosť dňom podpísania rektorkou UMB a je účinný od 1. 9. 2008

Spracoval: Referát pre pedagogickú činnosť R UMB

PRÍSPEVKY FAKÚLT

Návšteva študentov z Univerzity Champagne-Ardenne na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

Jedným z prejavov úspešne sa rozvíjajúcej medzinárodnej spolupráce v oblasti vysokoškolského vzdelávania je výmena poznatkov a skúseností v rámci osobných stretnutí akademických funkcionárov, vyučujúcich, ale i študentov, a to najmä na neformálnej úrovni.

vzťahov uskutočnilo stretnutie študentov z Univerzity Champagne-Ardenne s banskobystrickými študentmi programu *odborníci na strednú a východnú Európu*, ako i riaditeľkou banskobystrickej pobočky Alliance française, p. Katarínou Mrázovou.

európske občianstvo, ktorého cieľom je na základe dotazníkov vyplnených najmä členmi akademickej obce a predstaviteľmi regiónov vypracovať odbornú štúdiu porovnávajúcu vnímanie európskeho občianstva a perspektívy regionálnej spolupráce vo Francúzsku – pôvodnom členskom štáte Európskej únie a v troch nových členských krajinách EÚ (Slovensko, Maďarsko, Rumunsko).

Stretnutie uviedli referáty remešských študentov Jeremyho Fortiera a Jeleny Bakiny.

Jeremy Fortier vo svojom úvodnom príspevku zdôraznil význam Európskej únie ako významného ekonomického aktéra na svetovej scéne a zároveň celku s počtom obyvateľov prevažujúcim Spojené štáty americké a Ruskú federáciu spolu. Európska únia vznikla a ďalej sa vyvíja medzi dvoma zdanlivo protirečivými fenoménmi – globalizáciou a regionalizáciou, čo ovplyvňuje jej celkový charakter a aktivity na medzinárodnej scéne.

Po tomto úvode sa ujala slova študentka Jelena Bakina, ktorá odprezentovala problematiku vzťahov Európskej únie a Ruskej federácie. Formálny základ spolupráce a partnerstva medzi EÚ a Ruskou federáciou bol položený v roku 1997 podpisom Dohody o partnerstve a spolupráci. Podpisom dohody sa vytvoril základ pre rozvoj štyroch oblastí spolupráce, konkrétne ekonomickej spolupráce,

V praxi si toto tvrdenie mali možnosť overiť i študenti špecializovaného francúzsko-slovenského magisterského študijného programu *odborníci na strednú a východnú Európu* Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela v dňoch 12. až 13. decembra 2007. V tom čase na fakultu zavítali ich kolegovia, študenti rovnomeného študijného programu z partnerskej Fakulty práva a politických vied Univerzity Champagne-Ardenne vo francúzskom Remeši, v spolupráci s ktorou bol v októbri 2007 otvorený vyššie spomínaný francúzsko-slovenský študijný program na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB.

Trinásť študentov rôznych národností (francúzskej, ruskej, slovenskej, alžírkej a konžskej) z Remeša sa na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB zúčastnilo programu kolokvia na tému *Rozširovanie Európskej únie a európska politika susedstva* prebiehajúceho v dňoch 12. až 14. decembra 2007.

Remešskí študenti nezanedbali ani interpersonálnu stránku svojej návštevy. Dňa 13. decembra 2007 sa totiž na Fakulte politických vied a medzinárodných

Cieľom stretnutia bolo nadviazať kontakty medzi študentmi na neformálnej úrovni a výmena názorov na aktuálne témy, týkajúce sa Európskej únie a strednej, resp. východnej Európy. Študenti z Remeša zároveň predstavili svoj projekt *Vybudujeme spoločne naše*

spolupráce v oblasti slobody, bezpečnosti a práva, bezpečnostnej spolupráce a spolupráce v oblasti vzdelávania, výskumu a kultúry.

Napriek formalizovanej spolupráci nie sú vzťahy Ruskej federácie a EÚ vždy jednoduché. Problematickými témami sú najmä otázka ruskej enklávy Kaliningrad, vklínenej medzi Poľskom a pobaltskými republikami – členskými štátmi Európskej únie, ktoré vyžadujú od ruských občanov víza v prípade presunu či už z ruského územia do Kaliningradu, alebo opačne. Ďalšími spornými témami sú: negatívny vzťah pobaltských republik k početnej ruskej menšine na svojom území, zákaz dovozu poľského mäsa do Ruska a citlivá otázka energetických dodávok z Ruska do štátov Európskej únie, ktoré sú do značnej miery závislé na dovoze strategických surovín z Ruskej federácie. Ako však uviedla študentka Bakina, partnerstvo medzi EÚ a Ruskom má vzhľadom na nevyhnutnosť čeliť narastajúcej konkurencii zo strany prudko sa rozvíjajúcich ázijských aktérov – Číny a Indie – potenciál na rozvoj.

Po úvodných referátov sa rozvinula diskusia. Remešskí študenti sa zaujímali najmä o názory svojich slovenských

kolegov na témy, ako napríklad európske občianstvo, postoj Slovenskej republiky k formulovaniu energetickej politiky EÚ alebo k spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike EÚ, Slovenskej republiky a NATO.

Diskusiu rozprúdila najmä otázka, či vstup SR do Európskej únie priniesol zmeny a prípadne v ktorých oblastiach. Banskobystrický študent Lukáš Kajan v tomto smere zdôraznil prívle nových zahraničných investorov, študentka Barbora Pikulová formulovala prínos vstupu SR do Únie ako „menší strach cudzincov vo všeobecnosti – nielen investorov – „z príchodu na Slovensko“ a odbúravanie predsudkov voči strednej Európe zo strany Západu. Riaditeľka Alliance Francaise p. Mrázová zase zvýdihla prínos pre kultúrnu oblasť, najmä čo sa týka zvýšenia počtu výmen medzi predstaviteľmi kultúrnej sféry z iných členských štátov EÚ.

S veľkým záujmom sa stretla aj téma, ako francúzski občania vnímajú rozšírenie Únie o nové štáty zo strednej a východnej Európy. Na túto otázku bolo zo strany francúzskych, príp. vo Francúzsku dlhodobo žijúcich študentov prezentované celé spektrum názorov od strachu z príchodu

lacnej pracovnej sily z nových členských štátov, cez nezáujem až po pozitívne ohlasy na rozšírenie Únie.

Význam tejto zaujímavej výmeny medzi študentmi z Remeša a Banskej Bystrice možno zdôrazniť slovami konžského študenta Maurica Buangi Khonde, ktorý na príklade vzťahu afrického kontinentu a EÚ zdôraznil úlohu novej generácie priniesť pozitívne zmeny do politiky Európskej únie. Nové členské štáty EÚ, ktoré nie sú na rozdiel od mnohých pôvodných členských štátov zaťažené koloniálnou minulosťou, sú pre Afriku nádejou, že politika EÚ voči Afrike sa bude odohrávať na základe princípu „rovný s rovným“ a zbaví sa tak nánosu neokolonializmu, prezentovaného „starou Európou.“ Ako nové členské štáty majú za úlohu zlepšiť kvalitu vzťahov afrického kontinentu a Únie, tak aj nová generácia terajších študentov – budúcich lídrov, musí bojovať za pozitívne zmeny v Európskej únii.

Stanislava Judinyová

*Autorka je bývalou študentkou
FPVaMV UMB. V súčasnosti študuje
na Universite Champagne-Ardenne
v Remeši. aeseeco@hotmail.fr*

Knižnica slovenskej vojvodinskej literatúry a kultúry (na Katedre slovenského jazyka a literárnej vedy FHV UMB)

Keď v marci 2006 osemčlenná skupina z Filozofickej fakulty Univerzity v Novom Sade (Srbsko) navštívila Katedru slovenského jazyka a literatúry FHV UMB, netušili sme, že ich päťdňový pobyt prerastie do výraznejšej spolupráce. Okrem zahraničných návštev a publikačných aktivít je azda najvýraznejším prejavom nadviazaných kontaktov založenie *Knižnice slovenskej vojvodinskej literatúry a kultúry* v rámci čiastkovej knižnice KSJL Univerzitnej knižnice Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici, jedinej svojho druhu v rámci celej Slovenskej republiky.

Myšlienkou založenia knižnice tohto typu sa už dlhšie zaoberala prof. PhDr. Zuzana Hurtaiová, CSc., ktorá počas lektorátu na Univerzite v Novom Sade nadviazala pracovné i osobné kontakty s komunitou Slovákov a Sloveniek žijúcich vo Vojvodine. Medzi nimi viacerí pôsobia ako spisovatelia a spisovateľky. Za všetkých spomeňme redaktora, básnika a spisovateľa Viťazoslava Hronca, ktorý ochotne venoval novej knižnici niekoľko titulov zo súkromnej knižnice či vlastnej tvorby. Práve „študijný pobyt“ dvoch asistentiek, štyroch študentiek a dvoch študentov z Nového Sadu umožnil realizáciu tejto idey, keď nám vo forme daru odovzdali 56 titulov a za necelé dva roky sa fond rozrástol na 114 jednotiek. Časť z prírastku bola privezená prof. PaedDr. Vladimírom Patrášom, CSc., Mgr. Martinou Kubealakovou a Mgr. Ivanou Kuťovou, ktorí v marci 2007 prijali pozvanie prednášať v Novom Sade. Väčšinu knížiek osobne prináša prof. Zuzana Hurtaiová, ktorá v súčasnosti pôsobí na Oddelení slovistiky Novosadskej univerzity ako lektorka slovenského jazyka a kultúry.

Založenie Knižnice slovenskej vojvodinskej literatúry a kultúry má deklarovať nielen nadviazanie kontaktov a spolupráce,

ale jej prvoradým cieľom je sprístupniť „vojvodinskú“ slovenskú literárnu produkciu v jej dejinnom vývoji Slovensku. Dejiny našej literatúry a kultúry totiž netvoria len tituly vydávané doma, ale ich integrálnou súčasťou je aj produkcia Slovákov a Sloveniek tvoriacich národnostné menšiny v rámci iných štátov. A že je táto literatúra esteticky kvalitná a čitateľsky pútavá, o tom svedčí i záujem študentov a študentiek slovenského jazyka a literatúry, ktorí sa každoročne prihlasujú na výberový predmet slovenská vojvodinská literatúra (v kontexte všetkých univerzít na Slovensku sa realizuje iba na KSJL FHV UMB), ktorého výučbu v súčasnosti zabezpečuje Mgr. Ivana Kuťová.

Knižnica je od svojho založenia dislokovaná na Katedru slovenského jazyka a literárnej vedy FHV UMB, nachádza sa v miestnosti K 134 (Tajovského 51) a zodpovednou osobou poverenou jej vedením je Mgr. Martina Kubealaková. Tituly v knižnici sú prístupné nielen zamestnancom UMB, ale predovšetkým študentom a študentkám všetkých fakúlt univerzity, ktorí majú záujem zoznámiť sa so slovenskou literárnou tvorbou pochádzajúcou spoza našich hraníc. Zoznam všetkých knižných jednotiek, vrátane uvedenia výpožičnej doby, sa nachádza v elektronickej podobe aj na webovej stránke Katedry slovenského jazyka a literárnej vedy FHV UMB v sekcii knižnice (www.fhv.umb.sk/katedry/KSJL/Knižnice). Každý, kto má záujem spoznať slovenskú literárnu tvorbu pre deti, mládež i dospelých pochádzajúcu z Vojvodiny, je srdečne vítaný.

Mgr. Martina Kubealaková
Katedra slovenského jazyka a literárnej vedy FHV UMB

Rozširovanie Európskej únie a Európska politika susedstva

Európska politika susedstva (EPS) je odpoveďou Európskej únie na zmeny jej vonkajších hraníc po poslednom rozšírení. Spočíva na presvedčení jej predstaviteľov, že integrácia ďalších krajín je momentálne limitovaná. Toto presvedčenie nás ale zaväzuje definovať vzťahy EÚ so susednými krajinami, ktoré sa v krátkodobom horizonte nemôžu stať jej členmi. Susedská politika ponúka využívať stabilitu, bezpečnosť a prosperitu Únie v

cieľov a hľadani rovnakých hodnôt vedúcich nielen ku koexistencii, ale hlavne ku kooperácii. Svedčí o tom i medzinárodná vedecká konferencia s názvom *Rozširovanie Európskej únie a Európska politika susedstva*, ktorá sa v dňoch 12. – 14. decembra 2007 konala v priestoroch Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov (FPVaMV) UMB. Menovaná fakulta spolu so svojimi partnermi – Fakultou práva a politických vied (FDSP)

Univerzity Champagne-Ardenne v Remeši a Veľvyslanectvom Francúzskej republiky na Slovensku pripravili trojdňový program, ktorého sa zúčastnili zástupcovia z 25-ty: Slovenska, Francúzska, Belgicka, Českej republiky, Poľska, Rumunska, ale predovšetkým zástupcovia východných

susedov, ktorých sa EPS priamo dotýka: Ukrajiny, Bieloruska, Ruskej federácie a Turecka.

Na otvorení konferencie sa zúčastnili rektorka Univerzity Mateja Bela, prof. Beata Kosová, prvý poradca Veľvyslanectva Francúzskej republiky na Slovensku, pán Xavier Rouard, podpredseda samosprávneho kraja Champagne-Ardenne v Remeši, pán Jacques Meyer, ktorých uviedol dekan FPaMV, pán Peter Kulašik.

O tom, že snahou účastníkov oboch dotknutých strán bol skutočne bohatý dialóg do hĺbky i do šírky, svedčí aj pestrá škála úvodných príspevkov. Tieto v prvý deň konferencie odzneli z úst europoslankyne Moniky Beňovej, ktorá predstavila fungovanie Európskej únie po prijatí reformnej zmluvy. Pán Thierry Côme, predseda štatutárnej rady Univerzity Champagne-Ardenne v Remeši, hovoril o štatutárnom vývoji francúzskych univerzít v európskom kontexte a pán Gérard Links, zástupca francúzskeho ministerstva školstva, prezentoval problematiku plurilingvizmu v rámci európskej politiky susedstva.

Následne konferencia prebiehala v jednotlivých tematických paneloch. Prvý panel sa venoval stále aktuálnej problematike Západného Balkánu; druhý vzťahom Európskej únie s Ruskou federáciou; tretí riešil niektoré otázky dotýkajúce sa najbližších východných susedov – Ukrajiny a Bieloruska a v štvrtom paneli odzneli názory súvisiace s tureckou integráciou. Ďalšie dva panely dali väčší priestor pre interdisciplinaritu – jeden sa zaoberal sociálnymi a kultúrnymi aspektmi európskej integrácie a druhý hospodárskou politikou a ekonomickou integráciou.

Zborník z vedeckej konferencie, ktorého zostavovatelia budú spoločne FPaMV a FDSP, vyjde v renomovanom vydavateľstve Bruylant v Bruseli. Toto belgické vydavateľstvo patrí medzi popredné vydavateľstvá v oblasti práva a politických vied. Je členom skupiny „Law Publishers in Europe“ a kvalitu garantuje i jeho tradícia, ktorá siaha až do prvej polovice 19. storočia. Bohatú edičnú činnosť vydavateľstva počas konferencie predstavil generálny riaditeľ Bruylant, pán **Jean Vandeveld osobne**.

Konferencia bola zavŕšená pracovným stretnutím, ktorej cieľom bolo predstavenie činnosti jednotlivých zúčastnených inštitúcií a vytvorenie medzinárodnej vedeckej a výskumnej siete. Významné je, že práve FPaMV vďaka geografickej polohe v „srdci Európy“, ale aj svojim doterajším aktivitám bude v rámci vytvorenej siete zohrávať dôležitú úlohu. Na záver chcem dodať, že tento krok je zárukou toho, že medzinárodná konferencia zorganizovaná v čase rozširovania Shengenu, t.j. v čase symbolického odstraňovania bariér medzi ľuďmi, je iba prvou etapou nekončiaceho sa dialógu, čo je v súlade s cieľmi definovanými v rámci politiky susedstva.

PaedDr. Mária Rošteková

iných podmienkach ako v podmienkach členstva v Únii, čo môžeme vyjadriť aj nasledujúcim mottom: „Menej ako členstvo, ale viac ako partnerstvo“, alebo aj slovami Romana Prodiho „Všetko okrem inštitúcií“.

Cieľom EPS je vyhnúť sa vzniku nového štiepenia v Európe tak, že svojim južným a východným susedom navrhuje posilnenú politickú, bezpečnostnú, hospodársku a kultúrnu spoluprácu. Táto spolupráca sa zakladá na spoločných hodnotách, ako je demokracia, právny štát, dobrá správa verejných vecí, rešpektovanie ľudských práv, vrátane slobody médií, ako aj spoločných záujmov, medzi ktorých patrí trvalo udržateľný rozvoj. Implementácia EPS sa zameriava na hospodárske a politické reformy veľkých rozmerov, ktoré Únia finančne aj technicky podporí, ďalej otvorenie trhov a prípadný prístup k programom Spoločenstva. Nástroj tejto implementácie predstavujú asociačné dohody a akčné plány, ktoré Únia stanovuje s každou z dotknutých krajín.

Čím je viac hodnôt, ktoré zdieľame, tým je menej toho, čo nás rozdeľuje. Aj takto by sme mohli pochopiť vyššie uvedené slová Romana Prodiho. V rozšírenej Európe si nemôžeme nevšimnúť, čo sa deje za našimi hranicami a nemôžeme sa ani obmedzovať len na ad hoc bilaterálne iniciatívy. V tomto zmysle sú akademická pôda a vedecká obec snáď tými najpopulárnejšími pri definovaní spoločných

ODBORNÝ KURZ Z OBLASTI VEDECKEJ METODOLÓGIE

Pedagogická fakulta UMB, riešiteľ projektu č.: SOP LZ-2005/NP1-018, kód:112301000452 Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB, dňa 29. novembra 2007 organizovala odborný kurz so zameraním na spoločenské vedy ako ďalšiu z aktivít „Školy doktorandov“.

Kurz z vedeckej metodológie otvorila prodekanka pre vedu a výskum doc. PhDr. Soňa Kariková, PhD., ktorá privítala, predstavila a odovzdala slovo lektorovi doc. PhDr. Ivanovi Sarmány-Schullerovi, CSc. zo SAV Bratislava.

Cieľom kurzu bolo riešiť základné otázky kvalitatívneho výskumu zamerané na kvalitatívne spracovanie získaných výskumných výsledkov. Zúčastnili sa ho doktorandi a vedeckí pracovníci slovenských aj zahraničných vysokých škôl, ktorí za absolvovanie získali certifikát.

Historickým diskurzom kvalitatívneho výskumu, komparáciou výskumu kvalitatívneho a kvantitatívneho sa pristúpilo k zadefinovaniu základných kvalitatívnych metód, ktorými sa vo výskumnej praxi najčastejšie operuje. V prednáške doc. PhDr. I. Sarmány-Schuller, CSc. objasnil a poukázal na najpodstatnejšie nedostatky a chyby, ktorých sa výskumníci majú vyvarovať a vo svojich prácach ich čo najviac eliminovať.

Zaujímavý a príťažlivý program bol obohatený o výmenu skúseností a objasnenie si niektorých otázok z vlastných výskumných zistení pri riešení a spracovávaní čiastkových výsledkov výskumu. Účastníci školenia sa aktívne zapájali do konštruktívnej diskusie týkajúcej sa konkrétnych postupov pri spracovávaní prezentovaných tém a s nimi súvisiacich výskumných problémov získaných počas vlastných bádanií a skúmaní.

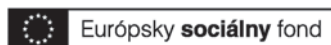
V závere prodekanka pre vedu a výskum doc. PhDr. Soňa Kariková, PhD. poďakovala lektorovi za obohacujúcu a prínosnú prednášku, ktorej pokračovanie z dôvodu prejavenej záujmu účastníkov zrealizuje Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB v priebehu budúceho roka v rámci pokračovania aktivít „Školy doktorandov“.

Centrum vzdelávania doktorandov PF UMB

Projekt je podporený v rámci SOP LZ spolufinancovaného z Európskeho sociálneho fondu. Riadiacim orgánom zodpovedným za realizáciu balíka pomoci je Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Sprostredkovateľským orgánom je Ministerstvo školstva SR. Bližšie informácie nájdete na www.esf.gov.sk

„Európsky sociálny fond pomáha rozvíjať zamestnanosť podporovaním zamestnanosti, obchodného ducha, rovnakých príležitostí a investovaním do ľudských zdrojov“.

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou.

EUROATLANTICKÉ CENTRUM

Na prelome rokov 2007 a 2008 pokračovala naša mimovládna organizácia Euroatlantické centrum aj naďalej vo zvyšovaní verejnej informovanosti, predovšetkým mladej generácie, v oblasti bezpečnostnej problematiky a medzinárodných vzťahov, podpore kvalifikovanej diskusie a výskumu.

V spolupráci so Slovenskou spoločnosťou pre zahraničnú politiku a Konrad Adenauer Stiftung usporiadalo Euroatlantické centrum dňa 30. novembra 2007 na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB v Banskej Bystrici ďalšie podujatie zo série diskusií v rámci programu Jour Fixe.

Host'om podujatia bol veľvyslanec Spojených štátov amerických na Slovensku Rodolphe M. Vallee, ktorý v prednáške na tému „Aktuálny stav slo-

vensko-amerických vzťahov“ zhodnotil spoluprácu oboch krajín vo viacerých oblastiach, napr. pôsobenie v Bezpečnostnej rade OSN, v rámci politických štruktúr

a vojenských operácií Severoatlantickej aliancie, rovnako ako aj na ekonomickom poli.

Veľvyslanec Vallee sa vo svojom vystúpení zameriaval predovšetkým na otázku zrušenia vízovej povinnosti voči občanom Slovenskej republiky, ktorou sa podľa neho súčasná americká administratíva veľmi intenzívne zaoberá, a na význam spolupráce oboch krajín v rámci NATO.

Zvýraznil pritom prínos a angažovanosť slovenskej zahraničnej politiky a diplomacie v oblastiach západného Balkánu a Ukrajiny.

Nakoľko sa stretnutie uskutočnilo krátko pred plánovaným ukončením mandátu veľvyslanca v Slovenskej republike, pán veľvyslanec sa na záver podujatia pokúsil o zhodnotenie svojho pôsobenia.

Záverečná diskusia priniesla množstvo zaujímavých otázok, napr. o problematike blížiacich sa prezidentských volieb v USA a prípadnej zmeny zahraničnej politiky, rozporuplného konfliktu v Iraku, fenoménu antiamerikanizmu, či plánovaného systému protiraketovej obrany.

Milan Solár, EAC

Prednáška o Francúzsku a jeho bezpečnostnej politike na FPVaMV UMB

Asociácia frankofónnych študentov Efpolit aj tento akademický rok pokračuje v organizovaní odborných prednášok na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB. Prednáška sa uskutočnila dňa 28. novembra 2007 na tému *Francúzsko a jeho bezpečnostná politika* s výkonným riaditeľom Centra pre európske a severoatlantické vzťahy (CENAA) pánom Róbertom Ondrejcsákom.

V úvode sa pán Ondrejcsák pokúsil vysvetliť bezpečnostnú politiku Francúzska z historického aspektu. Tá sa podobne ako aj bezpečnostná politika ďalších západoeurópskych štátov počas studenej vojny zameriavala predovšetkým na hrozbu prameniacy z vojenského potenciálu Sovietskeho zväzu. Platilo to i napriek tomu, že Francúzsko malo pomerne významné záujmy aj v mimoeurópskych regiónoch, predovšetkým v Afrike a Stredomorí. V tejto súvislosti poznával, že koncepcia obrany Francúzska bola „multipolárna“ a popri vojenskej hrozbe z východu sa koncentrovala aj na všetky ostatné potenciálne hrozby zo všetkých svetových strán („tous azimuts“).

Rozpad bipolarity podľa neho spôsobil, že francúzska pozícia „mediátora“ v dichotómii Sovietskeho zväzu na jednej strane a Spojených štátov a západného sveta na strane druhej sa v novej situácii stala irelevantnou. Kým práve vďaka tejto pozícii disponovali Francúzi počas studenej vojny pomerne významným manévrovacím priestorom, v novej strategickej situácii, v ktorej dominuje americká superveľmoc, alebo ako Francúzi hovoria „hyperveľmoc“ („l'hyperpuissance américaine“), je ich miera

manévrovania („marge de manoeuvre“) oveľa obmedzenejšia.

Francúzsko sa podľa Róberta Ondrejcsáka usiluje zvýšiť svoju váhu v medzinárodných vzťahoch využívaním hospodárskeho, politického aj demografického potenciálu Európskej únie – a to v oveľa významnejšej miere ako ktorýkoľvek iný členský štát EÚ. Za permanentnou snahou Francúzska „hovoriť“ a vystupovať v mene „Európy“ podľa neho teda stojí táto snaha.

Na záver krátke zhnutie francúzskej bezpečnostnej politiky: podľa vlastnej percepcie je Francúzsko veľmocou s globálnou zodpovednosťou a globálnymi záujmami.

Množstvo otázok bolo dôkazom veľkého záujmu, ktorý u študentov prednáška vyvolala. Pán Ondrejcsák na záver svojho prejavu sa poďakoval za pozvanie a vyslovil nádej, že sa na fakultu opäť čoskoro vráti.

Lenka Bučková
Efpolit

Zosúladovanie pracovného a rodinného života v krajinách Európskej únie

Ústav vedy a výskumu Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v spolupráci s Regionálnym európskym informačným centrom v Banskej Bystrici vydal **odbornú monografiu** autorského kolektívu Miroslava Šipikala s názvom *Zosúladovanie pracovného a rodinného života v krajinách Európskej únie (osvedčené príklady z praxe)*. Knižná publikácia bola vydaná v rámci projektu „Posilnenie princípu rovnosti príležitostí u zamestnávateľov v podmienkach banskobystrického regiónu“ č. 2005/2.2/01/065, spolufinancovaného z Európskeho sociálneho fondu. Autori sa zaoberajú vysoko aktuálnou témou rovnováhy pracovného a osobného života

zamestnancov, ktorá je zároveň súčasťou problematiky podpory rovných príležitostí a diverzity pracovných tímov v zamestnávateľských organizáciách každého druhu. Monografia sprostredkúva informácie o súčasnom stave problematiky v európskom kontexte a využíva osvedčené príklady ústretových prorodinných podnikových politik a programov v krajinách Európskej únie, ktoré v tejto oblasti dosiahli pozitívne výsledky a značný progres. Monografia prináša teoretický pohľad na problematiku i údaje o jej praktickom uplatňovaní tak, ako vyplynuli z výsledkov štatistických výskumov podnikov v európskych krajinách. V poslednej časti sprostredkúva

konkrétne príklady z podnikovej praxe zamestnávateľov krajín Európskej únie v oblasti podpory zosúladovania práce a rodiny, osvedčené, inovatívne prístupy s viacnásobnými pozitívnymi efektmi pre všetky zúčastnené strany. Okrem zlepšovania pracovných podmienok a kvality pracovného aj osobného života zamestnancov majú na zamestnávateľskú organizáciu pozitívne finančné efekty.

Cieľom autorského kolektívu je podľa skúseností zamestnávateľov v krajinách Európskej únie inšpirovať zamestnávateľov k aktivitám na úrovni vlastnej organizácie, vychádzajúc z konkrétnej špecifickej situácie každého jednotlivého zamestnávateľa, vnútroorganizačného prostredia, štruktúr, podmienok v organizácii, a zároveň cielene vplyvajú na formovanie podnikovej kultúry, zlepšo-

vanie kvality pracovného prostredia a pracovných podmienok, v súlade s aktuálnymi trendmi v oblasti riadenia a rozvoja ľudských zdrojov v zamestnávateľských organizáciách.

*Ing. Peter Pisár, PhD.
projektový koordinátor
Regionálne európske informačné
centrum Banská Bystrica*

Národný konvent o Európskej únii na FPVaMV

V júli 2007 sa Univerzita Mateja Bela stala úspešným uchádzačom o organizovanie projektu Národného konventu o Európskej únii. Do konca roku 2007 tak Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov (FPVaMV) zorganizovala sériu konferencií, seminárov a okrúhlych stolov o všetkých aktuálnych

problémoch Európskej únie. Podujatia boli organizované s rozličným počtom účastníkov (od desiatich po päťdesiat). V organizácii rokovaní Národného konventu patrilo významné miesto regionálnemu rozmeru, a tak bola väčšina podujatí organizovaná v krajských mestách mimo Bratislavu s výraznou účasťou miestnych predstaviteľov. FPVaMV UMB ako organizátor podujatí využila svoje kontakty s Ministerstvom zahraničných vecí SR, Úradom vlády SR, ako aj Prešovskou univerzitou v Prešove a Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitre.

Témy Konventu sa pritom nevyčerpávali snahou o formuláciu slovenskej pozície k otázkam inštitucionálneho fungovania a rozvoja Únie, ale zahrnuli aj spoločenské otázky, na ktoré nie je možné dať odpoveď z pozície jednotlivého členského štátu. V súvislosti s aktuálnym vývojom vedúcim k podpísaniu Lisabonskej

zmluvy patrilo popredné miesto v rokovaniach Národného konventu otázkam európskej integrácie. Popri tejto aktuálnej téme sa pracovné skupiny zaoberali aj špecificky otázkami spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a Európskej politiky susedstva, ktoré úzko súvisia s odborným profilovaním FPVaMV. Vzhľadom na aktuálne otázky prehlbovania integrácie SR ako nového členského štátu EÚ sa so značným záujmom odbornej verejnosti stretli aj podujatia venované snahe SR prijať spoločnú menu euro (na konferencii venovanej tejto téme sa zúčastnil aj predseda vlády SR Robert Fico) a vstúpiť do Schengenského priestoru. Okrem naznačených okruhov aktuálnych otázok sa pracovné skupiny Národného konventu zaoberali aj témami, ktoré v našej spoločnosti nerezonujú primerane ku svojej dôležitosti, ako sú napríklad otázky vedomostnej spoločnosti alebo energetickej bezpečnosti a klimatických zmien. Na aktuálnosti nestráca ani téma čerpania zdrojov z fondov EÚ, ktorá sa stretla so živým ohlasom v mimobratislavských regiónoch.

Tento projekt je plynulým pokračovaním tradície Národných konventov, ktoré vznikli ako platforma pre formuláciu slovenských pozícií pre Konvent o budúcnosti Európy. Hoci tento orgán už odišiel ho histórie, Národný konvent si zachoval svoje opodstatnenie ako fórum pre výmenu názorov a formuláciu stanovísk širokého okruhu predstaviteľov slovenského verejného života. Je v súčasnosti jedinou príležitosťou pre zástupcov exekutívy, legislatívy, odborných združení, akademickej obce, samosprávy, politických strán a neziskového sektora, aby bez tlaku praktických politických úloh formulovali identitu, postavenie, záujmy a možnosti Slovenska v meniacej sa Európskej únii.

Blížšie informácie o programe, priebehu a výstupoch Národného konventu o Európskej únii za rok 2007 sú prístupné pod príslušným odkazom na stránke FPVaMV UMB.

*PhDr. Vladimír Šimoňák
FPVaMV UMB*

Úspech našej doktorandky

Študentská osobnosť Slovenska je národná súťaž talentovaných študentov, ktorej cieľom je vyzdvihnúť mladé slovenské osobnosti na vysokých školách v SR. Organizuje ju nezisková organizácia Junior Chamber International – Slovakia pod záštitou prezidenta republiky, s podporou Slovenskej rektorskej konferencie a pod odbornou garanciou SAV.

Slávnostné vyhlásenie výsledkov za akademický rok 2006/07 sa konalo 14. 11. 2007 v Ivanke pri Dunaji a pre UMB je potešujúcou skutočnosťou, že absolútnou víťazkou v sekcii matematika a informatika sa stala **RNDr. Alžbeta Michalíková, PhD.**, bý-

valá doktorandka Katedry matematiky FPV UMB, v súčasnosti odborná asistentka Katedry informatiky FPV UMB.

RNDr. A. Michalíková, PhD. sa vo svojej výskumnej práci zaoberá teóriou subaditívnych mier definovaných na zväze s hodnotami v usporiadanej grupe. Je autorkou 2 prác v domáciach a 8 v zahraničných vedeckých časopisoch a zborníkoch a svoje výsledky prezentovala na dvanástich medzinárodných konferenciách. Jej školiteľom bol prof. RNDr. Beloslav Riečan, DrSc.

Doc. RNDr. Vladimír Janiš, CSc.

Návšteva poslankyne Európskeho parlamentu Ireny Belohorskej na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB

Poslankyňa Európskeho parlamentu Irena Belohorská sa 3. decembra 2007, počas svojho dňa diskusií so študentmi, zastavila v Detve, Bratislave a Banskej Bystrici. V Banskej Bystrici na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela diskutovala so študentmi 2. ročníka fakulty.

Pred začiatkom diskusie so študentmi prezentovala problematiku, ktorej sa počas svojho súčasného pôsobenia v Európskom parlamente venuje. Tak ako odznelo v jej úvodnom príspevku, v súčasnosti je pozo-

rovateľkou v Konferencii predsedov a tiež jedinou poslankyňou z 10 nových členských krajín pôsobiacou v tomto orgáne. Tiež je jedna z podpredsedov EUROLAT-u, ktorý je parlamentným zhromaždením medzi EÚ a krajinami latinskej Ameriky. Hlavným cieľom tohto výboru je najmä výmena informácií a skúseností medzi oboma stranami, podpora obchodu a problematika otázok rešpektovania ľudských práv. V neposlednom rade je členkou Výboru pre životné prostredie, verejné zdravie a ochranu spotrebiteľa, kde sa sústreďuje najmä na problematiku verejného

zdravotníctva v EÚ, ktoré je pre ňu z pohľadu lekárskej priority.

Po tomto úvodnom bloku nasledovala diskusia so študentmi. Europoslankyňa odpovedala na otázky študentov, ktoré ich zaujímali, medzi inými o výhodách a nevýhodách Lisabonskej zmluvy, o vstupe Slovenskej republiky do Schengenského priestoru, o spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politike EÚ, o demokratickom deficite v Európskom parlamente a o aktuálnych otázkach týkajúcich sa Európskeho parlamentu.

Mgr. Jaroslav Ušiak

Prečo vedecká slovenčina?

(Oblas na článok doc. MVDr. Štefana Šimka, CSc. „Perspektívy slovenčiny“)

Nikto nemôže chcieť, aby sa vo vedeckých komunitách nepoužíval jazyk, v ktorom je vytvorený pojmový aparát tej-ktorej vedy. Niektoré pojmy majú totiž aj funkciu epistemologických nástrojov, ktorým rozumie a používa ich v rámci komunity každý. Z toho vyplýva, že angličtina je nielen komunikačným jazykom všetkých vied, ale aj jazykom vedeckého poznania. To je holý fakt, ktorý nikto nezmení. Dá sa diskutovať a diskutuje sa, prečo je to tak a zvyčajne sa uzavrie, že anglický jazyk má pre to akési prirodzené danosti. Angličtina však už ovládla aj filozofiu. „Prirodzenosť“ nemčiny a gréčtiny vo filozofii je taká zrejmalá, že sa hovorí, že tieto jazyky sami filozofujú. Príčina prienikov angličtiny je preto aj niekde inde. Evokuje to však otázku: Je poznávanie „cez angličtinu“ najoptimálnejšie?

Keď nám niekedy prof. Pišút prednášal teoretickú fyziku, hovorieval: „Aby ste mohli hovoriť jednoducho, musíte sa naučiť hovoriť zložito.“ Je to jasné: Za jednoduchým vyjadrovaním a myslením môže byť všeobecnosť a abstrakcia ale aj nevedomosť. Zložitosť vyjadrovania môže skrývať snahu po pochopení a konečnom uchopení problému. Teda je akýmsi poznávacím princípom. Zložitá a zdôvodňujúce myslenie vedeckých faktov nás znovu a znovu vracia k princípom vedy, pripomína nám ich a núti, napríklad pri paradoxe nanovo ich premyslieť.

Aj keď sa to nezdá, uviedol som analógiu s problémom používania angličtiny v slovenských vedeckých komunitách. Ak mi nejaký vedec povie, že v myslení formuluje a rieši svoje vedecké problémy v angličtine a navyše diskutuje o nich so

svojimi kolegami po anglicky, potom je všetko v poriadku. Aspoň z hľadiska globalizácie, ktorá sa dá chápať aj ako princíp jedinej kultúry. Ak však toto všetko robí po slovensky, využíva výnimočnosť svojho jazyka v jeho epistemickej potencii, teda v zväčšenej možnosti niečo nové objaviť.

Positívna podstata vedy, ako ju formuloval napr. d' Alembert už pred viac ako dvesto rokmi, nedovolí prejavíť epistemickej danosti národných jazykov. Lebo objekty, ideality a pod., teda to, čo tvorí pojmový aparát toho-ktorého vedeckého jazyka je tvorené z pojmov jazyka, ktorý je prijatý ako komunikačný a poznávací. Pretože sémantické polia pojmov jazykov sa úplne nekryjú, sú pri poznávaní skutočnosti jazyky navzájom zvyhodňované. Pri poznávaní, v zmysle objavovania nových skutočností, je teda angličtina niekedy vo výhode, inokedy nie. To ale platí o celej vede, lebo tá je určená do určitej miery sémanticky práve cez ňu.

Myslenie v materskom jazyku je plejáda rozumových, pocitových, citových podnetov a skúseností, ktoré vytvárajú úrodnú pôdu pre tvorbu, a teda aj objav. Neverím, že mi nejaký vedec – pokiaľ vedu chápe ako svoje bytostné určenie, povie, že jeho myslenie je bez tohto pozadia. Slovák, alebo hocikto, ktorý „tvorí“ svoju vedu po anglicky, nie je menej kompetentný, ale zmešuje svoju schopnosť byť originálny. Poukaz na to, že americké vedecké pracoviská sú plné zahraničných vedcov a tí sú úspešní je nie prislúšná, lebo my hovoríme o angličtine na Slovensku a nie v Amerike. Tam spomínané pozadie vytvára síce už anglosaská kultúra, ale za úspešnosťou môžu byť národné vlastnosti, za ktorými je aj národný jazyk. A to je dôvod na zamyslenie pre každého produktívneho vedca.

Jednoduché úvahy nás priviedli k zisteniu, že angličtina môže stratiť výhody jazyka poznania práve v kritických obdobiach vedy, napríklad pri riešení a premyslení paradoxov, spochybňujúcich jej pojmový aparát a tým aj ju samu. Aj pre interdisciplinárne vedy, ktoré riešia otázky vedomia alebo podstaty života, ktorým pojmový aparát zatiaľ suplujú „materské“ vedy – čo samozrejme vedie k redukcionizmu, nemusí byť angličtina výhodou.

Nastal čas, keď veda siaha po princípoch života. Vedecké myslenie sa ale diametrálne líši od umeleckého a práve o poslednom sa predpokladá, že viac postihuje život. Občas sa však stane, ako hovorí M. Rúfus, „...že i vo vede slovo ako také, podobne ako v beletrii na chvíľu ovládne zmysel, diktuje mu, alebo ho aspoň utláča.“ Vtedy sa veda stretne s umením. Môže byť vôbec komplexnejší prejav života ako je reč? Národné jazyky sú ako pláne Eldoráda posiate drahokamami, ktoré kognitívne vedy musia len pozbierať.

Nie sú to len prázdne slová. Taký zaznávaný írečtý výraz „fiha“ ponúka poznávacej intuícii Slováka podstatne viac informácií o temporalite stavu vedomia v údive ako módný anglický výraz „wow“. Dokonca aj „stupňovité explikáty“ ú-div (niečo pri divení) a zá-zrak (niečo za zrakom) tohto archaického jazykového poznávacieho senzora sú pre vnímavého Slováka malými existenciálami zakladajúcimi jeho onto-ego-lógiu. Nie je žiaden dôvod, prečo by sme sa mali takýchto skvostov zbavovať.

A niekedy sa stane niečo dramatickejšie. Slovo, ktoré vo vede predstavuje ideality alebo objekt, s ktorým veda pri poznávaní operuje a navyiac je v angličtine hovorovým, či beletristickým, mení sémantický obsah svojho slovenského prekladového korelátu alebo v lepšom prípade indukuje jeho nové chápanie. Slovo „emócia“, ktoré tak často počúvame z masovokomunikačných prostriedkov predstavuje nový životný štýl – štýl zažívania a prejavovania akýchkoľvek emócií. Nahrádza sa slovo „cit“, ktoré však v našej národnej kultúrnej oblasti má jasne etické zafarbenie. Anglické „emotion“ preložené ako „emócia“ je pre slovenského psychológa to isté ako pre každého iného. Ale „emócia“ vnútená hovorovej reči znižuje tradičné

morálne povedomie národa. V podvedomej súvislosti sú už nie slová cit – súcit, významom druhého sa zafarbujú prvé, ale emócia – jemnocit. Lebo ako chápať v novej situácii morálku, ak nie ako citlivosť na emócie? Prostredníkom medzi našimi myšlienkami a konaniami sú city. Kto ovplyvňuje city iného, ovplyvňuje aj jeho konania. Nie sú hore spomínané jednoduché jazykové fenomenológie výzvami pre národné vedy o človeku? Poeticky: Ak motýlie krídla spúšťajú víchrice, prečo si tie krídla nevšimáť? Navyiac, keď víchric je u nás už dosť a nevážajú len stromy v Tatrách.

Od toho, ako je užitočné slovenskému vedcovi hovoriť a myslieť po slovensky (nepovedal som publikovať), prejdem k tomu, čo tým získa národ. Získa vyššiu kultúrnu úroveň. Ak totiž budeme hovoriť rečou nakupujúcich, rečou spotrebiteľov a rečou montážnych technológií, ktoré zatiaľ ponúka ekonomika širokým masám a ak naša doma vysokoškolsky vzdelávaná mládež bude hovoriť rečou sluhov a ulice, lebo poväčšine to jej ponúkajú v anglickom jazyku zahraničné pracovné trhy, bude aj naša národná kultúra taká istá. Ak však budeme vedieť formulovať vedecké, umelecké, filozofické výdobytky v národných pojmoch, bude to v čase prechádzať do národných génov a za nejaký čas už nebudeme takí malí a závislí. Ide vlastne minimálne o to, aby metajazyk „slovenčina“ mal toľko výrazov ako metajazyk „angličtina“, ktorý zas musí mať toľko výrazov, aby bolo možné ním vyjadriť všetky objekty tej - ktorej vedy. Čo je v slovenských výrazoch vo význame navyše oproti angličtine, prispieva k spomínanej epistemickej potencii. Je zrejme, že tento sémantický moment sa neprepája pri starých, už zavedených vedách, ale môže zohrať dosť podstatnú úlohu pri interdisciplinárnych alebo novo vznikajúcich vedách, ktoré len zakladajú a vytvárajú svoju výstavbu objektov.

Reflektovať vývoj svojej vedy a vracat sa k jej princípom je nanajvýš múdre. Pochopila to aj ctihodná stará dáma – matematika, ktorá opustená vždy módnym farebným svetom, premýšľa o svojej minulosti a prichádza na nové impulzy pre seba a iných, lebo vždy je ešte jazykom vied aj napriek tomu, že sa ju snažia z trónu zhodiť jej mladšie sestry – hlavne fyzika. Pochopila, že fenomenologický duch nesie studeným časom niečo živé, prejavujúce sa v poznaní.

Čo by mal teda robiť slovenský vedec s angličtinou? Podľa horeuvedených myšlienok myslieť po slovensky a publikovať v angličtine. Preklad možno totiž definovať aj ako transformáciu sémantických polí jedného jazyka do sémantických polí druhého jazyka s cieľom dosiahnutia čo najväčšieho prekrytia. A ako bolo konštatované vyššie, práve variácie významov, do ktorých sme pri preklade nútení, je jednou z ciest pre znovu premyslenie problému, a teda je novou tvorbou.

Na záver opíšem moju skúsenosť s angličtinou, lebo osvetlí celý problém z inej strany. Potreboval som preložiť knihu – anglickú knihu. Pamätám si, že sa volala „Diferential Thermal Analysis“. Mojm „vedeckým jazykom“ však bola ruština. Pamätníci určite vedia, že všetko, čo malo akú-takú vedeckú hodnotu sa prekladalo do ruštiny. Mojej knihe sa však akosi podarilo uniknúť prekladu. Nevedel som anglicky „ani začať“, a tak mi nezostávalo, len vziať slovník a prekladať všetko od „a, an, the, being“ a pod. Za nejaký čas som to zvládol a pojmy mojej vedy mi v angličtine nerobili problém. Postupne som sa však nemohol vyhnúť znepokojeniu. Pramenilo v tom, že oni sa odvažovali používať „sväté“ pojmy mojej vedy aj hovorovej reči. Znepokojenie prešlo do zdesenia, keď som zistil, že tieto slová sú aj v ich Biblii. Akoby Boh Biblie znesväcoval boha mojej vedy.

Môj príbeh má viacero poučení, ale v našich súvislostiach vyzdvihnem jedno. Slovmi už citovaného básnika: „(Veda) nevládze pred sebou hrnúť obrovskú masu konkrétneho a zároveň

z nej formulovať jeho všeobecný zmysel.“ A pretože nám Slovákom slová našich géniov nestačia a obraciame sa k cudzím, doplním myšlienkou slávneho Wittgensteina v pozitíve a určení: „Súbor pravdivých viet je ... súbor prírodných vied.“ Stalo sa mi teda to, že môj neživý anglický boh vedy suploval pre Angličanov živého Boha ich Biblie. Niet pochýb, že ich jazyk má pre nich tú istú schopnosť vyjadriť život v jeho nekonečnej rozmanitosti ako náš pre nás. Do ne - života nás teda posúva vedecký jazyk a ten sme spojili s angličtinou. Nie je to jeho chyba, ani chyba angličtiny, pretože princípy vedy sme si stanovili sami.

Ale napriek tom všetkému stigma na mojej duši, ktorá zostala po zrážke s angličtinou, zostáva a šepká môjmu patriotizmu. A ten ma inšpiruje k otázke: Ako angličtina vyrovnáva zmenu rovnováhy, ktorú vyvoláva posun spôsobený závanmi vo význame „bezcitných“ vedeckých pojmov infiltrovaných do hovorovej reči? A to veda je nie zďaleka jediným zdrojom bezcitných pojmov. Odpoveď na túto otázku možno naznačuje anglické a americké televízne „umenie“:

Presun do vizuálnej, virtuálnej citovosti. Čo sa stráca v jazyku, kompenzuje sa v obraze. Takéto otázky prestanú byť vecou zvedavosti alebo čistého vedeckého záujmu, ak si uvedomíme, že angličtina je nielen jazykom vedeckej komunikácie a poznania, ale aj jazykom dvoch kultúrne a mocensky dominantných národov sveta. Vývoj angličtiny je teda do nejakej miery analogický s jeho kultúrnym vývojom. To sú spodné vody globalizácie.

Pozn.: Veľa ľudí nerozumie mojej poslednej básni *Poklona slovenčine* a pýta sa, čo som ňou vlastne myslel. Básne sa nevysvetľujú, ako sa nevysvetľujú ani obrazy. Ale pretože táto súvisí s myšlienkami vyjadrenými vyššie, urobím to: Moje verše vysvetľujú niektoré pojmy používané v jazyku vied do konkrétneho živého obrazu – akéhosi rečového kválie.

V prvej strofe si každý nájde to svoje: Filozofi existencie určite našli svoj heideggerovský pojem. Kognitívni vedci a psychológovia tiež. Matematici určite tušia, čo znamená „algebra slov“, lebo vedia, čo je algebra. Aj študentom, čo robili skúšky z dejín filozofie sa niečo rozjasní. Verše sú strihnuté trochu fy-

zikalisticky – teda aj fyzici si prídu na svoje. Inými slovami: Vyjadrujem to, čo nás v jazyku oddeľuje, lebo jazyk vied nás spája na úrovni profesie, ale málo na úrovni hlbších vzťahov.

Druhá strofa je to, čo nás všetkých spája. Spája nás krása. Krása rodného jazyka, ktorú sajame už z prs matiek. Krása neuveriteľnej farebnosti významov. Je to často neuvedomovaný obraz, scéna, horizont, bez ktorého by sme neboli ničím.

(Neuveriteľné! Práve si uvedomujem, že negácia výrazu „nebyť ničím“ je „byť ničím“. „Nič-u“ priznáva slovenčina súčasnosť! Význam poslednej mojej vety sa nezmení, ak sa nahradí „by sme neboli ničím“ s „by sme boli ničím“. Dialektický vzťah, Hegelov trojzubec, z ktorého povstáva nové chápanie pojmu „nič“? Naznačovaná realita heideggerovského „byť naklonený do ničoho“? Zvyšky pred – metafyzického alebo modernost' po – metafyzického myslenia jazyka? Neprestávam slovenčinu obdivovať.)

RNDr. Matej Švanter, CSc.

Prednáška pána Hassana Alsheikha, chargé d'affaires Irackej republiky, na pôde FPVaMV

Na pozvanie vedenia Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB vystúpil 5. decembra 2007 na jej pôde chargé d'affaires Irackej republiky pán Hassan Alsheikh s prednáškou na tému Irak: Minulosť – súčasnosť – budúcnosť. Chargé d'affaires Irackej republiky v úvode hovoril najmä o kultúrnom, prírodnom, ale aj nerastnom bohatstve Iraku, ktorý bol práve z týchto dôvodov už od dávnej minulosti terčom záujmu svetových mocností.

Iracký diplomat vyzdvihol aj svoju osobnú zainteresovanosť na prezentácii záujmov Iraku. Tento záujem vyplýva podľa jeho slov nielen z faktu, že z tejto krajiny pochádza, ale aj zo vzoru jeho otca, ktorý v minulosti pôsobil ako veľvyslanec v Indii a v Československu.

Prednáška pána Alsheikha bola vo svojej prvej časti zameraná na minulosť jeho krajiny. Konkrétne sa hovorilo o expanziách, ktorým bol Irak vystavený už za čias Alexandra Macedónskeho, ale aj o presadzovaní záujmov svetových mocností, ktoré sa prejavili aj pri zvrhnutí prvého irackého prezidenta.

V súčasnej dobe je podľa irackého chargé d'affaires pre jeho krajinu hlavným zdrojom konfliktov a sporov práve jej surovínové bohatstvo. Irak totiž predstavuje pre veľmoci strategický zdroj

surovín a v budúcnosti bude mať ťažba surovínových zdrojov v tejto krajine stále rastúci potenciál, keďže dnes sa využíva len 5% jeho zdrojov. Tento záujem o surovínové zdroje zaraďuje chargé d'affaires spolu so záujmami ostatných arabských krajín a prítomnosťou Al-Kájd v Iraku k vonkajším faktorom, ktoré ovplyvňujú situáciu v krajine.

Dalej hovoril o vnútorných faktoroch, ktoré ovplyvňujú irackú spoločnosť, a za ktoré považuje predovšetkým rozdrobenosť samotných Iráčanov na dve formy islamu, t. j. na sunnitov a šiitov, ale aj kurdskú otázku. Za fakt, ktorý významným spôsobom podporuje súčasné násilnosti v Iraku, považuje chargé d'affaires nielen súperenie týchto dvoch skupín a ich podporu zo strany iných arabských krajín, ale aj poskytnutie zbraní civilistom počas invázie amerických jednotiek do Iraku irackým prezidentom Sadamom Husseinom.

Tri hlavné predpoklady pre úspešnú irackú budúcnosť pán Hassan Alsheikh vidí v správnom využívaní irackého bohatstva, vzdelanej irackej populácii a pomoci početných Iráčanov v exile pri obnove Iraku. Chargé d'affaires hovoril aj o tom, že príčinou, ktorá výrazne destabilizuje irackú spoločnosť, je krátkodobé

plánovanie v americkej zahraničnej politike a fakt, že Iračania a ich osud závisia od častej zmeny plánov v americkej vnútornej politike.

Chargé d'affaires sa vyjadril aj k problémom súvisiacim s okupáciou Iraku, ktoré zhoršujú vzájomné vzťahy medzi Irakom a Spojenými štátmi americkými. Okrem iného spomínal najmä nedôveru Iračanov voči americkej armáde, ktorá je spôsobená poškodzovaním irackého kultúrneho bohatstva počas invázie amerických jednotiek do Iraku, ale aj po nej a tiež o nerešpektovaní irackých zvyklostí zo strany americkej armády, ktorá sa nachádza na irackom území.

Pán Hassan Alsheikh sa vyjadril aj k navrhovanému odchodu americkej armády z Iraku. Podľa jeho názoru je predčasný odchod

amerických vojakov z krajiny nevhodný, pretože v súčasnosti ešte nie je vytvorená samostatná iracká armáda, ktorá by udržala poriadok a jednotu v krajine.

Prezentácia názorov pána chargé d'affaires Hassana Alsheikha o minulosti, súčasnosti a budúcnosti Iraku a jeho ľudu vyvolala záujem u študentov prítomných na prednáške, o čom svedčilo aj množstvo otázok, ktoré študenti položili. Veríme, že pána Hassana Alsheikha, chargé d'affaires Irackej republiky čoskoro zase privítame, aby sa mohol so študentmi podeliť o svoje názory a skúsenosti.

Petra Dvorská

Barma – Šafranový boj za slobodu

Dňa 3. novembra 2007 sa na Fakulte politických vied a medzinárodných vzťahov UMB uskutočnila prvá prednáška zorganizovaná združením *Centrum národov Slovensko* v spolupráci s FPVaMV. Centrum národov Slovensko (CNS) je nezávislá nezisková mimovládna organizácia založená v novembri 2006 študentmi FPVaMV UMB s cieľom podpory a šírenia myšlienok OSN, ako aj aktívnej pomoci pri naplňaní jej hlavných cieľov a zásad v SR a zahraničí. CNS sa pri svojich aktivitách opiera predovšetkým o princípy vyplývajúce z Charty OSN, ako aj iných platných dokumentov medzinárodného práva. V globálnom meradle sa zaoberá predovšetkým problematikou mieru a bezpečnosti, mierového riešenia sporov, preventívnej diplomacie, ochrany ľudských práv, humanitárnej a rozvojovej pomoci a inými oblastami v rámci problematiky medzinárodných vzťahov. Ďalším cieľom organizácie je zvyšovať verejnú informovanosť o aktivitách OSN, podporovať a vytvárať priestor pre otvorenú a konštruktívnu diskusiu a kvalifikovaný výskum vo vyššie uvedených oblastiach. Aktivity CNS majú charakter seminárov, odborných prednášok, diskusných panelov, workshopov a konferencií. Dôraz je kladený predovšetkým na kon-

tinuitu zvolených tém. Každá problematika, ktorá sa stane predmetom projektu organizácie, je analyzovaná z viacerých perspektív a v rámci niekoľkých programov naraz.

Prvá prednáška, ktorú CNS zorganizovalo na pôde Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB mala názov *Barma – Šafranový boj za slobodu*. Pozvanie prijali spoluzakladatelia Barmského centra v Prahe pani Sabe Amthor Soe, pán Christoph Amthor spolu s redaktorom denníka SME Štefanom Hudecom a redaktorom Českej televízie Tomášom Vlachom.

Prednášku začala pani Sabe Amthor Soe priblížením politickej situácie v Barne

za posledné desaťročia a histórie vládnej junty. Tu zvýraznila najmä násilné potlačenie protestov v roku 1988, pri ktorom rozbíjala podobnosti a odlišnosti s nedávnymi udalosťami. Následne pani Soe hovorila o septembrových pokojných protestoch, ktoré boli hrubo potlačené vojenskou juntou. Veľmi dobrý obraz o týchto protestoch si mohli účastníci prednášky utvoriť aj vďaka video projekcii získanej priamo počas protestov. Tá zachytávala udalosti od začiatku protestov až po ich násilný koniec vrátane okolností smrti japonského novinára.

Po pani Soe vystúpili so svojimi príspevkami novinári Tomáš Vlach a Štefan Hudec. Obaja boli v Barne hneď po potlačení protestov a prezentovali svoje pohľady na situáciu v krajine, na prístup vládnych predstaviteľov Barmy voči zahraničným novinárom a na zaujímavú fotodokumentáciu priblížili študentom život bežných Barmčanov, ale aj situáciu v utečeneckých táboroch nachádzajúcich sa v susednom Thajsku.

Okrem situácie v samotnej Barne hostia hovorili aj o postojoch medzinárodného spoločenstva a vyjadrili nádej, že tejto téme bude

venovaná väčšia pozornosť jednak zo strany medzinárodného odborného spoločenstva, ako aj zo strany laickej slovenskej i českej verejnosti.

Aktuálnosť a atraktivnosť témy ako aj zvolených hostí potvrdila vysoká účasť študentov i plodná diskusia na záver prednášky. Odznalo v nej viacero konštruktívnych otázok, ktoré vyvolali aktívne reakcie hostí.

Veríme, že úspešná spolupráca CNS a Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov UMB bude pokračovať aj naďalej a prinesie výsledky v podobe ďalších zaujímavých prednášok a iných projektov.

Marek Vallo
Centrum národov Slovensko
FPV a MV UMB

PRÍSPEVKY ŠTUDENTOV

CEEPUS II – eBologna for Translation Studies Programmes in Central and Eastern European Countries Študentská správa o účasti na mobilitnom projekte

Po návrate zo štipendijného pobytu vo Viedni v ZS 2007 – 2008 nás požiadala garantka projektu PhDr. Zuzana Bohušová, PhD. o krátku správu. Naša mobilita sa uskutočnila v rámci projektu CEEPUS II so zameraním na translatológiu, na ktorom sa podieľajú Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici a Centrum translatológie na Viedenskej univerzite vo Viedni, ale aj ďalšie univerzity v Maďarsku, Rumunsku, Česku, Srbsku a Čiernej Hore.

Projekt nám priniesol nielen cenné kontakty, ale aj hodnotné poznatky, duchovné a kultúrne obohatenie. Z pohľadu študenta tlmočníctva a prekladateľstva chceme vniesť aj výrazný kultúrny aspekt štipendijného pobytu.

Vo Viedni nás prijali veľmi srdečne a boli k nám po celú dobu trvania nášho trojmesačného pobytu veľmi ústretoví. Hneď na úvod nás prekvapil zaujímavý spôsob zápisu študentov na štúdium, ktorý sa uskutočňuje priamo na rektoráte univerzity! Okrem toho pracovníci študijného oddelenia veľmi precízne dodržiavajú úradné hodiny, takže študentovi po dlhých hodinách úmorného čakania často nezostáva nič iné iba kapitulovať a skúsiť si šťastie ďalší deň. Nuž, ... nikto nie je dokonalý.

Do Viedne sme šli s niekoľkými cieľmi: jednak si zdokonaľiť jazyk a jednak pracovať na samotnom projekte, ktorý tvoril predmet nášho pobytu. Spomínaný projekt predstavovali naše diplomové práce, ktoré sú v oboch prípadoch zamerané na predmet štúdia na domácej pôde, teda na jazykovedu. Niekomu nemusia

témy ako *Lingvistická analýza hovoreného prejavu v britskej angličtine*, či *Analýza závislého infinitívu vo vybranom diele a jeho preklade* vôbec pripadať atraktívne, a preto nebudeme zachádzať do detailov.

Počas celého pobytu sme frekventovane využívali vysoko-kvalitný knižničný fond Viedenskej univerzity, ktorý poskytuje aj služby prostredníctvom samovýpožičiek. Kopirovacie služby a internet na každom kroku vám ako študentovi uľahčia prácu vo veľkej miere. Pobyt v „mekke kníh“, ako po pobyte vnímame knižnice vo Viedni, nás presvedčil o tom, že iba zníženie DPH na knihy či pár objednaných nových titulov v univerzitnej knižnici navyiac nestačí, keď má človek na mysli kvalitné vzdelávanie. S ním úzko súvisia aj kvalitní pedagógovia, ktorých hodiny sme mali možnosť navštevovať. Bolo úžasné pozorovať, s akým nadšením sa vrhali do mora otázok od študentov. Študenti sa takpovediac „pretekali“ v asertivite.

Štipendium nám poskytlo Ministerstvo pre vedu a výskum (BMWF) Rakúska prostredníctvom Rakúskej výmennej služby (ÖAD) a musíme pochváliť veľmi kvalitnú štruktúru a sieť celého projektu, a to i na jeho jednotlivých stupňoch. Takmer debyrokratizovaný proces žiadania o štipendium až po jeho pridelenie je navyše aj veľmi jednoduchý a prehľadný. Žiada sa však vyššia miera synchronizácie na druhej strane.

Náš projekt sme až na malé „kozmetické“ nedostatky dotiahli do úspešného konca a chceme sa touto cestou poďakovať rakúskemu Spolkovému ministerstvu pre vedu a vzdelanie, Rakúskej výmennej službe a v neposlednom rade aj hlavnej koordinátorky tohto projektu PhDr. Zuzane Bohušovej, PhD. za jej cenné rady a pripomienky, a na záver aj PhDr. Miroslave Šramkovej za zodpovednú a príkladnú spoluprácu pri vybavovaní našich žiadostí.

Róbert Váteha a Denisa Resslerová
študenti 5. ročníka
odboru prekladateľstvo a tlmočníctvo
FHV UMB

Univerzitná knižnica UMB
Vás srdečne pozýva na
9.ročník
TÝŽDŇA SLOVENSKÝCH KNIŽNÍC
10. 3. – 16. 3. 2008

Svet kníh

Termín konania: 10. 3. – 31. 3. 2008
Miesto konania: Referát výpožičiek, Tajovského 40

Prezentácia výpravnej publikácie „Encyklopedie knihy“.

Knižná výstava vydavateľstva Portál - Priateľstvo s knihou

Termín konania: 10. 3. – 11. 3. 2008
Miesto konania: Pedagogická študovňa Univerzitnej knižnice UMB, Ružová 13

Prezentácia knižných titulov vydavateľstva Portál spojená s prednáškou PaedDr. Mileny Lipnickej, PhD.

Prezentácia publikácie Petra Soleja Krása zakliata v kove

Termín konania: 11. 3. 2008 o 14.30 h
Miesto konania: Ekonomická študovňa Univerzitnej knižnice UMB, Tajovského 10

Predstavenie v poradí už piatej publikácie študenta 2. ročníka Ekonomickej fakulty UMB Petra Soleja spojené s besedou s autorom.

Deň elektronických informačných zdrojov

Termín konania: 12. 3. 2008 (od 9.00 do 15.00 h)
Miesto konania: Univerzálna študovňa Univerzitnej knižnice UMB, Tajovského 51

Cieľom podujatia je oboznámiť študentov a pracovníkov UMB o možnostiach využívania elektronických informačných zdrojov.

Výstava k 220. výročiu prvej kodifikácie spisovného jazyka Slovákov

Termín konania: 10. 3. – 14. 3. 2008
Miesto konania: priestory Univerzitnej knižnice UMB, Tajovského 51

Bernolák a kodifikácia spisovnej slovenčiny

Termín konania: 13. 3. 2008 o 13.00 h
Miesto konania: Vzdelávacie centrum Univerzitnej knižnice UMB, Tajovského 51

Prednáška univ. prof. PhDr. Dr. h. c. Jána Findru, DrSc.

Osobnosti, ktoré sa podieľali na tvorbe dejín slovenského jazyka

Termín konania: 13. 3. 2008 o 13.30 h
Miesto konania: Vzdelávacie centrum Univerzitnej knižnice UMB, Tajovského 51

Prednáška PhDr. Tomáša Oravca o spektre osobností od latinského baroka cez kodifikačné obdobia 19. storočia po novodobú súčasnosť 20. storočia.

ŠPORT

8. zimné majstrovstvá zamestnancov UMB

4. február 2008 bol dňom, kedy sa na Donovaloch uskutočnili ôsme Zimné majstrovstvá zamestnancov UMB. O záujme o toto podujatie svedčí rekordná účasť. Podujatia sa zúčastnilo viac ako 70 zamestnancov zo všetkých fakúlt a pracovísk UMB.

Počas dňa boli pre priaznivcov zimných športov pripravené preteky v zjazdovom lyžovaní a v behu na lyžiach. Neodmysliteľnou súčasťou majstrovstiev je už tradične zjazd trojčlenných družstiev na surfe. Okrem športových aktivít organizátori zabezpečili aj príjemnú atmosféru pri spoločenskom posedení a vyhodnocovaní výsledkov.

Odmenou pre všetkých zúčastnených bolo príjemné strávenie dňa v zimnom prostredí.

Toto tradičné podujatie pre zamestnancov UMB pripravili členovia Klubu telesnej výchovy UMB a KTV PF UMB.

Tešíme sa na najbližšie celouniverzitné športovo-spoločenské podujatie zamestnancov UMB, ktorým bude volejbalový turnaj o Pohár rektorky UMB v máji 2008. Na toto podujatie všetkých srdečne pozývame.

*doc. PaedDr. Jiří Michal, PhD.,
koordinátor športových podujatí UMB*

Výsledky zimných majstrovstiev

1. Slobodníková Oľga
2. Podobová Barbora

Beh voľnou technikou 6 km – muži A

1. Kypťá Pavel
2. Benčaj Michal
3. Bačík Miloš

Beh voľnou technikou 3 km – muži B

1. Kypťá Peter
2. Kolár Juraj
3. Janek Marián

Slalom - ženy A

1. Gottwaldová Marcela
2. Mikušová Michaela
3. Foltínová Marianna

Slalom - ženy B

1. Križanová Alena
2. Kontríková Iveta
3. Vojáčková Jiřina

Slalom - muži A

1. Kottman Peter
2. Laco Peter
3. Sokáč Ivan

Slalom - muži B

1. Starovecký Jozef
2. Kollár Juraj
3. Hanzel Pavol

Zjazd na netradičnom prostriedku

1. MASTODONT 2 (Hanesová, Hronec, Laco)
2. KANON (Starovecký, Štefánik, Podobová)
3. MUSTANG (Bačík, Slobodníková, Franek)

NAVRHNI SI DIZAJN VLASTNEJ KARTY

Slovenská sporiteľňa ti ponúka jedinečnú možnosť ako sa pochváliť coolovou platobnou kartou s jedinečným dizajnom, ktorý si navrhneš celkom sám. Môže to byť napríklad fotografia z nezabudnuteľnej dovolenky či portrét tvojho priateľa či priateľky, ktorú chceš mať stále pri sebe.

Ako mať kartu ako nikto iný?

Veľmi jednoducho.

Čo k tomu potrebuješ?

Prístup na internet, vybraný dizajn (napríklad spomínané fotografie) a účet v Slovenskej sporiteľni.

Ako pripraviť vlastný dizajn karty?

Klikni na www.vlastnakarta.sk alebo na www.slsp.sk a pridaj do galérie dizajn, ktorý si želáte mať na svojej platobnej karte, napr. svoju fotografiu. Pomocou nástrojov v spodnej lište portálu si môžeš fotografiu upraviť – zväčšiť, zmenšiť alebo zrkadlovo otočiť. Ak nemáš vlastnú fotografiu, ale predsa len by si chcel kartu s vlastným dizajnom, máš na výber 9 kategórií motívov od uletených abstraktných či animovaných fotiek až po roztomilé zvieratká či prírodné scenérie. Pozor, dizajn Vlastnej karty nesmie zobrazovať existujúci reklamný návrh, porušovať ochranu osobných údajov, zobrazovať celebrity, provokatívne a sexuálne motívy, tabakové výrobky ani alkoholické

nápoje. Svojím vlastným návrhom karty sa môžeš pochváliť aj svojim známym či priateľom poslaním dizajnu karty prostredníctvom e-mailu. Po potvrdení dizajnu pošli kartu na schválenie do banky. Informáciu, že banka tvoj návrh dostala a schválila, dostaneš tiež e-mailom, ktorý bude obsahovať ID obrázku. S týmto číslom potom prídeš do banky, kde s tebou na pobočke poradca podpíše žiadosť o vydanie karty.

K akým platobným kartám si môžete navrhnuť vlastný dizajn?

S vlastným dizajnom môžeš mať debetné karty VISA Electron, VISA Classic, Maestro s čipom a MasterCard Mass. Platobnú kartu VISA Electron ti banka vydá k účtu SPOROŽIRO vysokoškolák opakovane bez poplatku.

Krátky návod:

- Klikni na www.vlastnakarta.sk alebo www.slsp.sk.
- Zadaj do galérie motívov svoju fotografiu alebo obrázok, príp. si vyber z ponúkaných motívov.
- Potvrď konečný dizajn, odošli kartu banke na schválenie a čakaj na e-mail o schválení karty.
- Podpíš v pobočke žiadosť o vydanie Vlastnej karty.
- Desať dní po podpísaní žiadosti ti doručíme kartu priamo domov.

Študentský KLUB

SLOVENSKÁ SPORITEĽŇA

Oznamujeme všetkým, ktorí by chceli prispieť do ďalšieho čísla Spravodajcu UMB, že príspevky môžete poslať elektronickou poštou na adresu ludmila.kucharova@umb.sk na Rektorát UMB, referát propagácie a vzťahov s verejnosťou, v termíne do 20. marca 2008.

Redakčná rada

Spravodajca Univerzity
Mateja Bela v Banskej Bystrici

Universitas
Matthiae Belii

Universitas Matthiae Belii, Spravodajca Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vydáva Univerzita Mateja Bela. Adresa: Národná 12, 974 01 Banská Bystrica. Výkonná redaktorka: Ing. Ľudmila Kuchárová. Jazykový redaktor: PaedDr. Július Lomenčík, PhD. Sadzba a tlač: Bratia Sabovci, spol. s r. o., Zvolen. Fotografie: archív UMB. On-line verzia: www.umb.sk

Nepredajné.